Käesolev dokument on vaid dokumenteerimisvahend ja institutsioonid ei vastuta selle sisu eest

►**B**

KOMISJONI OTSUS,

24. november 1999,

mis käsitleb tunnuste määratlusi, põllumajandussaaduste ja -toodete loetelu, erandeid määratlustest ning piirkondi ja alasid seoses põllumajandusettevõtete struktuuri käsitlevate ühenduse vaatlustega

(teatavaks tehtud numbri K(1999) 3875 all)

(2000/115/EÜ)

(EÜT L 38, 12.2.2000, lk 1)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
►**M1**	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1444/2002, 24. juuli 2002	L 216	1	12.8.2002
►**M2**	Komisjoni määrus (EÜ) nr 2139/2004, 8. detsember 2004	L 369	26	16.12.2004
►**M3**	Komisjoni määrus (EÜ) nr 204/2006, 6. veebruar 2006	L 34	3	7.2.2006
►**M4**	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1792/2006, 23. oktoober 2006	L 362	1	20.12.2006

Muudetud:

►**A1**	Akt Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta	L 236	33	23.9.2003

▼B

KOMISJONI OTSUS,

24. november 1999,

mis käsitleb tunnuste määratlusi, põllumajandussaaduste ja -toodete loetelu, erandeid määratlustest ning piirkondi ja alasid seoses põllumajandusettevõtete struktuuri käsitlevate ühenduse vaatlustega

(teatavaks tehtud numbri K(1999) 3875 all)

(2000/115/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 29. veebruari 1988. aasta määrust (EMÜ) nr 571/88 põllumajandusettevõtete struktuuri käsitlevate ühenduse vaatluste korraldamise kohta, ([1]) viimati muudetud komisjoni otsusega 98/377/EÜ, ([2]) eriti selle artikli 8 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

(1) Kooskõlas määruse (EMÜ) nr 571/88 artikli 8 lõikega 1 sätestatakse muudatused vaatluse tunnuste loetelus, samuti nende määratlustes ning piirkondade ja vaatlusalade ning teiste territoriaalsete üksuste piiritlemises käesoleva määruse artiklis 15 sätestatud korras, st komisjoni otsusega pärast alalise põllumajandusstatistika komitee arvamuse saamist.

(2) Määruses (EMÜ) nr 571/88 sätestatud põllumajandusettevõtete struktuuri käsitlevate ühenduse vaatluste tulemused saavad olla kooskõlas kogu ühenduses ainult juhul, kui tunnuste loetelus sisalduvaid mõisteid mõistetakse ja kohaldatakse ühetaoliselt.

(3) Vaatlustunnuste loetelu on 1999/2000. aasta põllumajandusettevõtete struktuuri põhivaatlust silmas pidades viimati muudetud otsusega 98/377/EÜ ning komisjoni otsuses 89/651/EMÜ, ([3]) viimati muudetud otsusega 97/418/EÜ, ([4]) sätestatakse määratlused, põllumajandussaaduste ja –toodete loetelu, teatavates liikmesriikides kohaldatavate määratluste erandid ning piirkonnad ja alad, mida kohaldatakse 1988–1997. aasta struktuurivaatluste raames. Sellest tulenevalt tuleks otsust 89/651/EMÜ kohandada ja täiendada.

(4) Tunnuste loetellu on lisatud uusi muutujaid. Põllumajanduse arengust tulenevalt on vaja erinevad varasemate muutujate määratlused uuesti läbi vaadata. Käesoleva otsuse I lisas on 1997. aasta ühenduse struktuurivaatlusi silmas pidades esitatud määratluste uus loetelu.

(5) Samuti tuleks uuesti läbi vaadata põllumajandusettevõtete määratluses osutatud põllumajandussaaduste ja -toodete loetelu ja teatavatele liikmesriikidele iseloomulikust olukorrast tulenev loetelu eranditest ühenduse määratlustes. Põllumajandussaaduste ja -toodete uuesti läbivaadatud loetelud ja heakskiidetud erandid määratluste loetelust, on toodud käesoleva otsuse II ja III lisas.

(6) Statistiliste territoriaaljaotuste nomenklatuuri (NUTS) ja põllumajandusettevõtete struktuuri käsitlevate vaatluste puhul kasutatavate piirkondade ja alade vahel peaks olema suurem vastavus. Need piirkonnad ja alad on kasulik käesoleva otsuse IV lisas määratleda.

([1]) EÜT L 56, 2.3.1988, lk 1.
([2]) EÜT L 168, 13.6.1998, lk 29.
([3]) EÜT L 391, 30.12.1989, lk 1.
([4]) EÜT L 177, 5.7.1997, lk 26.

▼B

(7) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas alalise põllumajandusstatistika komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Määruses (EMÜ) nr 571/88 sätestatud põllumajandusettevõtete struktuuri käsitlevates ühenduse vaatlustes pärast 1997. aastat kasutatavad ühenduse määratlused on esitatud I lisas koos vastavate selgituste ja näidetega.

Artikkel 2

I lisa põllumajandusettevõtete määratluses osutatud põllumajandussaaduste ja -toodete loetelu on esitatud II lisas.

Artikkel 3

Teatavate liikmesriikide eriolukorda silmas pidades kiidetakse heaks III lisas esitatud erandid ühenduse määratlustest.

Artikkel 4

I lisas esitatud vaatluspiirkonna määratluses osutatud piirkondade ja alade loetelu ühenduse põllumajanduse struktuuri vaatluste jaoks on esitatud IV lisas.

Artikkel 5

Otsus 89/651/EMÜ tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 6

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

▼M1

I LISA

PÕLLUMAJANDUSETTEVÕTETE STRUKTUURI KÄSITLEVATES ÜHENDUSES VAATLUSTES KASUTATAVATE OMADUSTE LOETELU PUHUL KOHALDATAVAD MÄÄRATLUSED JA SELGITUSED

(I = mõisted, II = selgitavad märkused)

▼M3

PÕLLUMAJANDUSETTEVÕTE

I. Põllumajandussaadusi ja -tooteid tootev või vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 1782/2003 ([1]) maad, mida enam ei kasutata tootmise eesmärgil, heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes hoidev tehniline ja majanduslik üksus, millel on ühtne juhtimine. Põllumajandusettevõte võib pakkuda täiendavaid (põllumajandusega mitte seotud) tooteid ja teenuseid.

▼M1

II. 1. Põllumajandusettevõte määratletakse seega järgmiste kriteeriumide alusel:

1.1. *põllumajandussaaduste ja -toodete tootmine*

"põllumajandussaadusteks ja -toodeteks" loetakse II lisas loetletud saadused ja tooted;

1.2. *ühtne juhtimine*

ühtne juhtimine on võimalik ka siis, kui seda teostavad kaks või enam koos tegutsevat isikut;

1.3. *tehniliselt ja majanduslikult ühtne üksus*

üldiselt osutab sellele tööjõu ja tootmisvahendite (masinad, hooned, maa jne) ühine kasutamine.

▼M3

1.4. 2003. aasta ühise põllumajanduspoliitika reformiga lülitati põllumajandusliku tegevuse hulka "maa heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes hoidmine" (määruse (EÜ) nr 1782/2003 artikkel 2). Põllumajandustootjatel ei pea ühtsele otsemaksete kavale juurdepääsu saamiseks olema selle tegevuse kõrval ühtki teist tegevust.

▼M1

2. Erijuhud

2.1. a) Kui põllumajandusettevõte on maksustamisega seotud või muudel põhjustel jagatud kahe või enama isiku vahel, kuid seda juhitakse siiski koos (üks juhataja) ja seda võib pidada üheks majanduslikuks üksuseks, loetakse see üheks ettevõtteks;

b) kui kaks või rohkem põllumajandusettevõtet, mis on varem olnud iseseisvad ettevõtted, ühendatakse ühe ettevõtja juhtimise alla, loetakse need üheks ettevõtteks juhul, kui neil nüüd on üks juhataja või kui nad kasutavad sama tööjõudu ja seadmeid.

2.2. Kui endine ettevõtja on ettevõtte üleminekul järglasele (pärija, rentnik jne) jätnud mõne maatüki enda kätte, loetakse see:

a) järglase põllumajandusettevõtte juurde kuuluvaks juhul, kui seda maatükki haritakse koos ülejäänud ettevõttega ja kui sellel kasutatakse sama tööjõudu ja tootmisvahendeid kui ülejäänud ettevõttes;

([1]) ELT L 270, 21.10.2003, lk 1.

▼M1

b) endise ettevõtja ettevõttele kuuluvaks juhul, kui sellel kasutatakse sama ettevõtte tööjõudu ja tootmisvahendeid.

2.3. Kui eespool nimetatud põllumajandusettevõtte määratlemise kriteeriumid on täidetud, loetakse põllumajandusettevõtteks ka:

a) pullide, kultide, jäärade ja sokkude tõuaretusjaamad, hobusekasvandused ja haudejaamad;

b) uurimisinstituutide, sanatooriumide, taastusraviasutuste, usukogukondade, koolide ja vanglate põllumajandusettevõtted;

c) tööstusettevõtete osaks olevad põllumajandusettevõtted;

d) ühismaad, mis koosnevad karjamaadest, aiandusmaadest või muudest maadest, juhul kui asjaomane kohalik asutus kasutab maad põllumajandusettevõttena (näiteks kui teise isiku karja karjatatakse teatud tasu eest). Siinkohal ei võeta arvesse:

— mõne teise osapoole valdusesse antud ühismaad (C/3);

— väljarenditud ühismaad (C/2).

2.4. Põllumajandusettevõtteks ei loeta järgmisi ettevõtteid, välja arvatud juhul, kui neid on mõne muu tegevusala alusel võimalik pidada põllumajandusettevõtteks:

a) ratsahobuste ja võidusõiduhobuste tallid, traavlite harjutusalad, kui nendes ei tegeleta tõuaretusega;

b) koerakasvandused;

c) turud, tapamajad jne (milles loomi ei kasvatata).

2.5. Eri ettevõtted võivad ühe põllumajandustegevuse jaoks ressursid ühendada, et luua eraldiseisev ühisettevõte, mida juhitakse nendest ettevõtetest (emaettevõtted) eraldi. Sellisteks ühisettevõteteks võivad näiteks olla ühised viljapuuaiad, ühised karjatamisalad, ühised meiereihooned. Tegemist on osalise liitumisega ning selliseid ühisettevõtteid nimetatakse “ühe tooterühma põllumajandusettevõtete ühendus”. Selliseid “ühe tooterühma põllumajandusettevõtete ühendusi” käsitatakse emaettevõtetest eraldiseisvate põllumajandusettevõtetena juhul, kui nad kasutavad enamasti oma tootmistegureid ega sõltu emaettevõtete tootmisteguritest.

A. **PÕLLUMAJANDUSETTEVÕTTE GEOGRAAFILINE ASUKOHT**

II. Põllumajandusettevõte ja seda käsitlev teave võetakse arvele selle piirkonna ja haldusüksuse või vaatluse alapiirkonna juurde, kus asub selle ettevõtte peakontor (A/1).

Ettevõtte peakontor määratletakse liikmesriigi enda eeskirjade alusel.

Kui põllumajandusettevõte asub ainult osaliselt teatavat liiki piirkonnas (näiteks vähemsoodsas piirkonnas), liigitatakse see ettevõte selles piirkonnas asuvaks juhul, kui seal asub suurem osa selle ettevõtte maast või kui ettevõtte peakontor asub selles piirkonnas. Nendest eeskirjadest tuleb valida üks ning kohaldada seda kõikide ettevõtete ja iga punktide A/1–A/3 rubriigi suhtes.

A/1 **Vaatluse piirkond**

I. Iga ettevõtte geograafiline asukoht tähistatakse koodiga, mis osutab riigile, piirkonnale ja vaatluse piirkonnale.

II. ►M2 ———— ◄

▼M1

A/1 a)	*Haldusüksuse või vaatluse alapiirkond*
I.	Geograafiline asukoht tähistatakse haldusüksuse või vaatluse alapiirkonnale osutava koodiga, mis võimaldab tulemusi piirkondlikul tasemel erinevat liiki piirkondade kaupa koondada.
II.	Haldusüksuse või vaatluse alapiirkonna koodid vastavad statistiliste territoriaaljaotuste nomenklatuuri (NUTS) tasemetele 4 või 5. ►M2 ——————— ◄
A/2	**Vähemsoodne piirkond**
I.	Vaatluse kuupäeval nõukogu määruse (EÜ) nr 1257/1999 ([1]) artiklite 18, 19 ja 20 määratletud tähenduses (ja vajaduse korral uuemate õigusaktide alusel) määratud vähemsoodsad piirkonnad, mis esinevad ühenduse vähemsoodsate piirkondade loetelus, mille kohta on liikmesriigid nimetatud määruse alusel edastanud andmed.
II.	Vähemsoodsad piirkonnad hõlmavad mägipiirkondi (A/2 a)), piirkondi, mida mõjutavad erilised ebasoodsad tingimused, ja muid vähemsoodsaid piirkondi.
A/2 a)	*Mägipiirkond*
I.	Vaatluse kuupäeval nõukogu määruse (EÜ) nr 1257/1999 artikli 18 määratletud tähenduses (ja vajaduse korral uuemate õigusaktide alusel) määratud mägipiirkonnad, mis esinevad ühenduse vähemsoodsate piirkondade loetelus, mille kohta on liikmesriigid nimetatud määruse alusel edastanud andmed.
A/3	**Keskkonnaalaste kitsendustega põllumajanduspiirkonnad**
I.	Vaatluse kuupäeval nõukogu määruse (EÜ) nr 1257/1999 artikli 16 määratletud tähenduses (ja vajaduse korral uuemate õigusaktide alusel) määratud keskkonnaalaste kitsendustega põllumajanduspiirkonnad.
II.	Põllumajandustootjad saavad põllumajanduspiirkonna keskkonnaalastest kitsendustest tulenevate kulude ja saamatajäänud tulude eest hüvitist. Need kitsendused peaksid tulenema ühenduse keskkonnakaitse eeskirjadel põhineva põllumajandusliku kasutuse suhtes kohaldatavate piirangute rakendamisest. Siia ei kuulu piirkonnad, mille suhtes kohaldatakse üksnes riiklikel või piirkondlikel eeskirjadel põhinevaid kitsendusi. Need piirkonnad võib arvata vähemsoodsate piirkondade hulka. Need piirkonnad on peamiselt Natura 2000 piirkonnad, st ohustatud looduslike elupaikade ja liikide erikaitsealad (vastavalt nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivile 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7–50).
B.	**PÕLLUMAJANDUSETTEVÕTTE ÕIGUSSUBJEKTSUS JA JUHTIMINE (vaatluspäeval)**
B/1 ja B/2	**Ettevõtte eest juriidiliselt ja majanduslikult vastutav isik: ettevõtja**
I.	Ettevõtja on füüsiline isik, füüsiliste isikute rühm või juriidiline isik, kelle kasuks ja nimel ettevõte tegutseb ning kes on ettevõtte eest juriidiliselt ja majanduslikult vastutav, st isik, kes võtab endale ettevõtte majandusliku riski. Ettevõtjaks võib olla omanik, rentnik, pärandatava rendiõigusega rentnik, kasutusvaldaja või usaldusisik.
II.	Ettevõtte juriidiline ja majanduslik vastutus määratletakse liikmesriigi enda eeskirjade alusel. Ettevõtja võib ettevõtte tavalise igapäevase juhtimisega seotud rahaliste- ja tootmisprotsesside osas otsustamisõiguse anda osaliselt või täielikult juhatajale.

([1]) EÜT L 160, 26.6.1999, lk 80.

▼M1

Loonusrendisuhte alusel kasutatava põllumajandusmaa (vaata kategooria C/3 a)) puhul on ettevõtjaks rentnik ja mitte omanik.

Ettevõtjaks võib lugeda ainult ettevõtte põllumajandustöös (vaata L/1–L/6) osalevaid põllumajandusettevõtete ühenduse osanikke.

B/1 a) ja b) *Füüsiline isik*

I. Füüsiline isik on üksikisik (ainuettevõtja) või üksikisikute rühm (põllumajandusettevõtete ühenduse osanikud).

II. See, kas ettevõtjaks on füüsiline või juriidiline isik, on oluline ettevõtete liigitamisel järgmistesse rühmadesse:

Ettevõtted, kus ettevõtja on:

a) füüsiline isik ja iseseisva ettevõtte ainuettevõtja;

b) põllumajandusettevõtete ühenduse osanikeks olevate füüsiliste isikute rühm;

c) juriidiline isik.

Teatavate liikmesriikide seadustes käsitatakse juriidilist isikut (äriühing) õiguslikel ja maksualastel põhjustel füüsilise isiku või füüsiliste isikute rühmana. Selliste ettevõtete puhul vastutavad üldjuhul üks või kõik liikmed ettevõtte võlgade eest kogu oma varaga. Sellistel juhtudel võivad liikmesriigid arvata sellised juriidilised isikud liigitusse “ainuettevõtja” või “põllumajandusettevõtete ühendus”. Need valikud tuleb teha selgete ja ühtsete dokumenteeritud eeskirjade alusel.

B/1 a) *Iseseisva ettevõtte ainuettevõtjaks olev füüsiline isik*

I. Füüsiline isik, kes on sellise ettevõtte ainuettevõtja, mis ei ole ühise juhtimise või muu sarnase korra alusel seotud teiste ettevõtetega.

II. See ettevõtja võib ettevõtet puudutavad otsused ise vastu võtta.

Kui põllumajandusettevõtet omavad või rendivad ühiselt abikaasad või lähedased pereliikmed, käsitatakse ettevõtet üldjuhul ainuettevõtja poolt juhitava ühe iseseisva ettevõttena.

Vabaabielus elavaid isikuid käsitatakse samuti abikaasadena tingimusel, et vastavas liikmesriigis neid sellisena tunnustatakse.

Ainuettevõtjateks loetakse muu hulgas järgmised: õedvennad, pärijad, kellele kuulub seaduse või testamendi alusel ühine osa pärandist jne, juhul kui nad ei ole sõlminud kokkulepet ja kui neid ei käsitata maksustamisega seotult või juriidiliselt põllumajandusettevõtete ühendusena või liikmesriigi seaduste alusel juriidilise isikuna.

Kui äriühingu (juriidiline isik) omanikuks on üks füüsiline isik ja teda loetakse liikmesriigis füüsiliseks isikuks (vt füüsilise isiku määratlust), käsitatakse äriühingut ainuettevõtjaga põllumajandusettevõttena.

Kui põllumajandusettevõtte eest vastutab juriidiliselt ja majanduslikult ainult üks isik, käsitatakse seda isikut ainuettevõtjana isegi siis, kui ettevõte vastab muus osas põllumajandusettevõtete ühenduse kriteeriumitele.

B/1 b) *Põllumajandusettevõtete ühenduse osanikuks olev füüsiline isik või füüsilised isikud*

I. Põllumajandusettevõtete ühenduse osanikud on füüsilised isikud, kes omavad, rendivad või juhivad muul viisil põllumajandusettevõtet ühiselt või kes juhivad ühiselt oma isiklikke põllumajandusettevõtteid, justkui oleks tegemist ühe ettevõttega. Koostöö peab põhinema seadusele või kirjalikule kokkuleppele.

▼M1

II. Kui äriühingul (juriidiline isik) on rohkem kui üks füüsilisest isikust omanik ja kui liikmesriigis käsitatakse sellist äriühingut füüsilise isikuna, loetakse äriühing põllumajandusettevõtete ühenduseks.

Liikmesriigid, mis otsustavad põllumajandusettevõtete ühenduste andmeid mitte registreerida, koguvad kõik nende põllumajandusettevõtete andmed, mille ettevõtjateks on füüsilised isikud, kategooria B/1 a) alla sõltumata sellest, kas tegemist on siin määratletud põllumajandusettevõtete ühendustega või mitte. Kui ühes põllumajandusettevõttes täidab ettevõtja funktsioone kaks või enam füüsilist isikut, märgitakse ettevõtjaks ainult üks (näiteks isik, kelle kanda on suurem riskiosa, või isik, kelle osa põllumajandusettevõtte juhtimisel on suurem. Kui sellise kriteeriumi põhjal ei ole võimalik ühte ettevõtjat välja valida, tuleb seda teha mõne muu kriteeriumi, näiteks vanuse põhjal). Kõik ettevõtjate kohta nõutavad andmed registreeritakse selle isiku kohta. Seda isikut käsitatakse ka põllumajandusettevõtte juhina. Kõik teised põllumajandusettevõttes töötavad isikud registreeritakse kategooriasse L/4 "tööjõud väljastpoolt perekonda", sõltumata nende isikute perekondlikest suhetest ettevõtjaga.

B/1 c) *Juriidiline isik*

I. Muu õigussubjekt kui füüsiline isik, kellel on üksikisikule tavapärased õigused ja kohustused, näiteks õigus olla kohtuasjades hagejaks ja kostjaks (üldine õigusvõime).

II. Juriidilised isikud võivad olla avalik-õiguslikud või eraõiguslikud, muu hulgas:

— riigid, piirkonnad, haldusüksused jne,

— kirikud ja nende institutsioonid,

— muud sarnased avaliku sektori või avaliku sektori osalusega asutused,

— kõik äriühingud, välja arvatud kategooriate B/1 a) ja b) all nimetatud, eelkõige piiratud vastutusega ettevõtted, sealhulgas ühistulised ettevõtjad,

— kõik aktsiaseltsid (aktsiaid välja lasknud ettevõtted),

— sihtasutused (asutused, mis haldavad peamiselt sotsiaalsete või heategevuslike eesmärkide jaoks ettenähtud rahalisi vahendeid),

— piiratud vastutusega ühingud, mis ei ole kapitaliühingud,

— muud sarnased ettevõtted.

B/2 **Põllumajandusettevõtte juhataja**

I. Asjaomase põllumajandusettevõtte rahaasjade ning tootmisalase töö igapäevase korraldamise eest vastutav füüsiline isik.

II. Kui ettevõtjaks on füüsiline isik, on juhatajaks tavaliselt, kuid mitte alati seesama isik.

Kui ettevõtja ei ole ise põllumajandusettevõtte juhataja, on ta põllumajandusettevõtte töö korraldamiseks palganud või määranud ettevõtte juhatajaks kellegi teise. Selleks võib olla näiteks mõni ettevõtja pereliige (B/2 a)) või tema abikaasa (B/2 b)), kuid samuti isik, kellel ei ole ettevõtjaga mingeid perekondlikke sidemeid.

Põllumajandusettevõttel võib olla ainult üks juhataja.

Kogu põllumajandusettevõtete ühenduse kohta vajalik teave registreeritakse ettevõtjaks peetava osaniku jaoks.

B/2 a) *Pereliikmed*

I. Üldiselt on ettevõtja pereliikmeteks abikaasa, sugulane ülenevas või alanevas liinis (sealhulgas sugulased abielu ja lapsendamise kaudu) ning ettevõtja või tema abikaasa vennad ja õed.

▼M1

II. Ettevõtjaid endid ei loeta perekonnaliikmete hulka.

B/3 **Juhataja põllumajanduslik väljaõpe**

Iga isiku puhul märgitakse ainult üks (kõige kõrgem) tase.

Ainult praktiline põllumajanduslik kogemus

I. Põllumajandusettevõttes praktilise töö käigus omandatud kogemused.

Põllumajanduslik baasväljaõpe

I. Põllumajanduskoolis ja/või teatavatele valdkondadele spetsialiseerunud koolitusasutuses (sealhulgas aiandus, viinamarjakasvatus, metsakasvatus, kalakasvatus, veterinaaria, põllumajandustehnoloogia ja muud seotud õppeained) lõpetatud koolituskursus.

II. Baasväljaõppe alla loetakse ka lõpetatud põllumajandusalane õppepraktika.

Täielik põllumajanduslik väljaõpe

I. Kõik pärast kohustuslikku haridust (vaata L/1–L/6 “Koolikohustuse lõppemine”) läbitud vähemalt kaheaastase täisajaga koolituskursused, mis on lõpetatud põllumajanduskoolis, -ülikoolis või muus kõrgkoolis järgmistes õppeainetes: põllumajandus, aiandus, viinamarjakasvatus, metsakasvandus, kalakasvatus, veterinaaria, põllumajandustehnoloogia või muud seotud õppeained.

C. **HARIMISVIIS JA PÕLLUMAJANDUSTOOTMISE LIIK**

C/1–C/3 **Kasutatav põllumajandusmaa**

I. Kogu viljelusmaa, püsirohumaa, püsikultuuride kasvatamise ala ja koduaiad.

C/1 **Omaniku haritav põllumajandusmaa**

I. Vaadeldava põllumajandusettevõtte haritav põllumajandusmaa, mis on ettevõtja omanduses või mida ta kasutab kasutusvaldaja või pärandatava rendiõigusega rentnikuna või muude sarnaste tingimuste alusel.

II. Põllumajandustöötajale (isiklikul otstarbel kasutamiseks) töötasu osana eraldatud maa loetakse maatüki eraldanud põllumajandusettevõtte osaks, välja arvatud juhul, kui põllumajandustöötaja kasutab sellel oma tootmisvahendeid.

Endisele ettevõtjale jäänud maatükid (vaata Põllumajandusettevõte, punkt 2.2) arvatakse selle põllumajandusettevõtte juurde kuuluvaks, millega koos neid maatükke tavaliselt haritakse ja mille harimisel kasutatakse sama tööjõudu ja tootmisvahendeid kui ülejäänud ettevõttes.

Selle punkti alla ei kuulu siiski karjatamisõigus ühiskarjamaal, näiteks kui ühine maa kuulub kohalikule haldusüksusele või ühistule (kuna need alad ei kuulu põllumajandusettevõtetele, ei ole need käesoleva vaatlusega hõlmatud).

C/2 **Rendisuhte alusel kasutatav põllumajandusmaa**

I. Maa, mida põllumajandusettevõte rendib eelnevalt kindlaksmääratud renditasu eest (sularahas, loonustasuna või muul viisil) ja mille kohta on sõlmitud (kirjalik või suuline) rendileping. Sama maa-ala eraldatakse ainult ühele põllumajandusettevõttele. Kui renditav maa-ala on vaatlusaastal olnud renditud mitmele põllumajandusettevõttele, märgitakse see vaatlusaastal seda kõige kauem rentinud ettevõtte juurde.

II. Renditud maa võib esineda:

— terve põllumajandusettevõttena,

— üksikute maatükkidena.

▼M1

Renditud maad ei või pidada omaniku põllumajandusettevõtte osaks, vaid alati rentniku põllumajandusettevõtte osaks. Renditud maal kasvatatavad loomad loetakse loomi omavale põllumajandusettevõttele kuuluvaks.

Kui ettevõtja rendib maatükke või põllumajandusettevõtteid oma perekonnaliikmetelt, arvatakse need käesoleva kategooria alla juhul, kui neid alasid haritakse vaadeldava põllumajandusettevõtte osana. Samuti kuulub käesolevasse kategooriasse teisele põllumajandusettevõttele kuuluv, kuid uuritava põllumajandusettevõtte poolt haritav maa juhul, kui seda haritakse teatava arvu töötundide vastu; kuid sellesse kategooriasse ei kuulu maa, mis on antud põllumajandustöötaja käsutusse töötasu osana. Vastandina põllumajandustöötaja käsutusse töötasu osana antavast maast, mis on tavaliselt hõlmatud põllumajandusettevõtte külvikorrasüsteemiga, täpsustatakse siinkohal kirjeldatud rendilepingu liigi puhul lisaks asjaomasele pindalale ka selle asukoht ja täpsed piirid.

Renditud maa, mis on renditud edasi kolmandale isikule, loetakse kolmanda isiku põllumajandusettevõttele kuuluvaks, kuna see ei moodusta vaadeldava põllumajandusettevõtte osa.

C/3 **Loonusrendisuhte või muul alusel kasutatav põllumajandusmaa**

C/3 a) *Loonusrendisuhte alusel kasutatav põllumajandusmaa*

I. Maa (mis võib moodustada terve põllumajandusettevõtte), mida maaomanik ning põllumajandusmaa loonusrentnik harivad koos kirjaliku või suulise loonusrendilepingu alusel. Loonusrendilepingu alusel haritava maa toodang (kas majanduslik või füüsiline) jagatakse kahe osapoole vahel kokkulepitud tingimustel.

II. See hõlmab muu hulgas:

Tervete põllumajandusettevõtete *colonia parziaria*'t

Tervete ettevõtete *colonia parziaria* puhul annab rendileandja põllumajandusettevõtte perekonnapeale, kes kohustub koos pereliikmetega (talumajapidamise perekond) tegema põllumajandusettevõttes kogu vajaliku töö, kandma osa kulutustest ning saama osa toodangust rendileandjaga kindlaksmääratud vahekorras.

C/3 b) *Muude valdamisvormide alusel kasutatav põllumajandusmaa*

I. Muud kategooriates C/1–C/3 a) märkimata valdamisvormid.

II. See hõlmab muu hulgas:

1) maad, mille suhtes on ettevõtjal õigused:

   — tulenevalt teatud ametikohast (metsaülem, preester, õpetaja vms),

   — kohaliku haldusüksuse või muu organisatsiooni poolt eraldatud, näiteks kasvupinna järgi jagatud ühiskarjamaa (erinevalt maast, mille puhul kehtivad ühiskarjatamise õigused);

2) maad, mida põllumajandusettevõte harib tasuta (näiteks vaadeldava põllumajandusettevõtte poolt haritavad omanikuta alad);

3) Üksikute maatükkide *colonia parziaria*.

   Üksikute maatükkide *colonia parziaria* puhul annab rendileandja rentnikule ainult ühe või mitu maatükki, mida kasutatakse samadel tingimustel nagu on kirjeldatud kategoorias a).

C/5 **Põllumajandustootmine ja põlluharimistavad**

C/5 a), d) ja e) *Mahepõllumajandus*

I. Kogutakse teavet selle kohta, kas ettevõtte põllumajanduslik tegevus on kooskõlas teatavate kindlaksmääratud standardite

▼M1

ja eeskirjadega, mis on määratletud nõukogu määrusega (EMÜ) nr 2092/91 ([1]) (viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 473/2002 ([2])) või vajaduse korral kõige hilisemate põllumajandustoodete mahepõllundustootmist ning põllumajandustoodete ja toiduainete puhul sellele viitavaid märgiseid käsitlevate õigusaktidega ja/või samaväärsete mahepõllumajandust käsitlevate siseriiklike eeskirjadega.

II. Nimetatud määruses kehtestatakse nende põllumajandussaaduste ja -toodete märgistamise, tootmise ja kontrolli ühtne raamistik, mis kannavad praegu või tulevikus mahepõllumajanduslikule tootmisele osutavat märget. Vastavalt nimetatud määruse eeskirjadele tuleb tootmine korraldada nii, et maatükid ning tootmis- ja ladustuskohad on selgelt eraldatud teistest maatükkidest, millel tootmine ei ole kooskõlas mahepõllumajanduslike tootmismeetoditega.

Juhul kui mahepõllumajanduslikke tootmismeetodeid kasutatakse ettevõtte põllumajandusliku kõlviku või karja puhul ainult osaliselt, märgitakse ainult need alad ja see osa karjast, mille puhul neid meetodeid kasutatakse.

C/5 a) *Põllumajandusettevõtte põllumajanduslikud kõlvikud, millel kasutatakse mahepõllumajandusliku tootmise meetodeid*

I. Põllumajandusliku kõlviku osa, mille puhul vastab tootmine põllumajandusettevõtte tasandil täielikult määruse (EMÜ) nr 2092/91 I lisas sätestatud mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtetele.

II. Nimetatud määrusega eristatakse alasid, millel tootmine on täielikult kooskõlas nimetatud eeskirjadega, ja alasid, mille puhul kehtib veel üleminekuperiood. Mahepõllumajanduslikule tootmismeetodile osutava märkega võib turustada ainult sellist toodangut, mis pärineb täielikult mahepõllumajanduslike tootmismeetoditega kooskõlla viidud aladelt.

Selle kategooria alla kuuluvad ainult need alad, mis on läbinud terve üleminekuperioodi (vaata C/5 d)).

C/5 d) *Põllumajandusettevõtte põllumajanduslikud kõlvikud, mille puhul minnakse üle mahepõllumajanduslikule tootmisele*

I. Põllumajandusliku kõlviku osa, kus kasutatakse mahepõllumajanduslikke tootmismeetodeid, kuid kus määruse (EMÜ) nr 2092/91 I lisas põllumajandusettevõtte tasandil sätestatud mahepõllumajanduslike tootmismeetodite täielikult vastavaks lugemiseks vajalik üleminekuperiood ei ole veel lõppenud.

II. Käesolev kategooria hõlmab ainult neid alasid, kus üleminekuperiood (vaata C/5 a)) ei ole veel täielikult lõppenud.

C/5 e) *Põllumajandusettevõtted, kus mahepõllumajanduslikke tootmismeetodeid kasutatakse ka loomakasvatuses*

I. Põllumajandusettevõtted, kus kogu või osa loomakasvatustoodangust on täielikult kooskõlas määruse (EMÜ) nr 2092/91 I lisas põllumajandusettevõtte tasandil sätestatud mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtetega, või mille puhul on üleminek sellistele meetoditele lõpetamata.

II. Nimetatud määruses sätestatakse, et üldjuhul peab ettevõtte kogu loomakasvatustoodang olema saadud vastavalt mahepõllumajanduslikele tootmiseeskirjadele. Ainult siis, kui hooned, maatükid või liigid asuvad selgelt eraldi, on võimalik osa loomi kasvatada teiste tootmismeetodite alusel.

C/5 c) *Toetus põllumajanduse keskkonnakaitsega seotud kohustuste jaoks*

I. Määruse (EÜ) nr 1257/1999 artiklite 22–24 tähenduses või vajaduse korral vastavalt uuematele õigusaktidele liikmesriigi kava raames põllumajandusettevõttele makstav toetus. Sealhulgas varasemate ühenduse õigusaktide alusel samasu-

([1]) EÜT L 198, 22.7.1991, lk 1.
([2]) EÜT L 75, 16.3.2001, lk 21.

▼M1

guste kavade puhul makstav toetus. Siia ei kuulu üksnes mahepõllumajanduse eest makstav toetus.

II. Vastavalt määrusele (EÜ) nr 1257/99 võib toetust maksta keskkonda ja paikkonda (põllumajanduse keskkond) kaitsvate põllumajanduslike tootmismeetodite eest, millega edendatakse:

— põllumajandusmaa kasutamisviise, mis on kooskõlas keskkonna, maastiku ja selle iseloomulike vormide, loodusvarade, pinnase ja geneetilise mitmekesisuse kaitse ning parandamisega,

— keskkonnasõbraliku põllumajanduse laiendamist ning ekstensiivset karjamajandust,

— suure loodusliku väärtusega ohustatud kultuurmaastike säilitamist,

— põllumajandusmaa maastiku ja ajalooliste iseloomulike vormide säilitamist,

— keskkonnaplaneerimise kasutamist põllumajanduses.

Toetust võib anda talupidajatele, kes võtavad põllumajanduse keskkonnapoliitikaga seotud kohustused vähemalt viieks aastaks (või vajaduse korral pikemateks ajavahemikeks). Need kohustused on heade põllumajandustavade rakendamisest ulatuslikumad ning nendega nähakse ette teenused, mida ei pakuta teiste toetusmeetmetega, näiteks turustamistoetused või hüvitised.

Toetus arvestatakse saamatajäänud sissetulekute, kohustustest tulenevate täiendavate kulude ja rahaliste ergutuste vajalikkuse põhjal.

Samalaadsed toetuskavad on käivitatud ka kooskõlas varasemate ühenduse õigusaktidega. Võttes arvesse nende kavadega seotud pikaajalisi kohustusi, võivad need kehtida veel mitu aastat. Sellised toetused tuleks märkida ka käesolevasse kategooriasse.

▼M2

C/5 **Põllumajandustootmine ja põlluharimistavad**

1. *C/5 f Investeeringutoetus viimase viie aasta jooksul*

I. Riiklik investeeringutoetus on seotud maaelu arendamist käsitlevas määruses (EÜ) nr 1257/1999 esitatud meetmetega.

II. “Otse” tähendab seda, et näitaja ei hõlma investeeringutoetust, mida ei maksta otse põllumajandusettevõttele, vaid mida antakse kõrgemalt tasandilt (piirkondlik või rühma tasand), isegi kui põllumajandusettevõte oleks seda abi kaudselt saanud. Näited investeeringutest, mida näitaja ei hõlma:

— põhiteenuste osutamine maapiirkondade majandusele ja rahvastikule,

— põllumajanduse arenguga seotud infrastruktuuri arendamine ja parandamine,

— talumajapidamise asendus- ja juhtimisteenuste loomine,

— kvaliteetsete põllumajandustoodete turustamine,

— maaparandus,

— ümberkruntimine.

Küsimus ei hõlma ka määruses (EÜ) nr 1257/1999 nimetatud toetusi ja meetmeid, mis ei ole seotud järgmiste investeeringutega:

— väljaõpe (III peatükk),

— ennetähtaegselt pensionile jäämine (IV peatükk),

— ebasoodsamad piirkonnad ja keskkonnaalaste kitsendustega piirkonnad (V peatükk),

▼M2

— põllumajanduse keskkonnapoliitika (VI peatükk).

2. *Riigiabi saamine maaelu arendamise meetmete raames*

I. Tootlike investeeringute alla kuuluvad määruse (EÜ) nr 1257/1999 kohaselt:

— artikkel 4: investeeringud talumajapidamistesse

— artikkel 8: starditoetus noortele talupidajatele

3. *C/5 f) ii)2. Riigiabi saamine maaelu arendamise meetmete raames*

I. Käesoleva küsimusega hõlmatud maaelu arendamise meetmed on teatavad meetmed, mida rakendatakse määruse (EÜ) nr 1257/1999 artikli 33 alusel:

— külade renoveerimine ja arendamine ning maapiirkondade kultuuripärandi kaitsmine ja säilitamine,

— põllumajandustegevuse ja põllumajandusvaldkonnale lähedaste tegevuste mitmekesistamine täiendava tegevuse ja alternatiivse sissetuleku tagamiseks,

— turismi ja käsitööonduse edendamine,

— keskkonnakaitse seoses põllu- ja metsamajanduse, maastikukaitse ning loomade heaolutingimuste parandamisega,

— uus finantskorraldus

ning investeeringud metsamajandusse (VIII peatükk).

C/6 **Põllumajandusettevõtte toodangu sihtkoht**

4. *C/6 a) Tarbimine põllumajandusettevõtte omaniku kodumajapidamises*

II. ►M3 Kingitusi perekonnale ja sugulastele ilma töötasuta tuleks käsitada kodumajapidamises tarbimisena. Lõpptoodangu puhul järgitakse põllumajanduse raamatupidamises kasutatavat määratlust (st kogutoodangu puhul ei tuleks arvesse võtta toodangut, mida kasutatakse sisendina teise toodangu, näiteks loomasööda jaoks).

50 % ei ole konkreetne piirmäär, vaid seda tuleb võtta suurusjärguna. ◄

5. *C/6 b) Otsemüük tarbijale*

II. 50 % ei tuleks mõistagi käsitada täpse hinnangu tulemusena, vaid lihtsalt suurusjärguna.

▼M1

D–H **ÜLDPINDALA**

I. Põllumajandusettevõtte üldpindala (D–H) koosneb ettevõtte põllumajandusmaast (D–G) ja muust maast (H).

II. I osas esitatakse täpsem teave teatavate kategooriatesse D–H märgitud alade kasutamise kohta. I osas märgitud alasid ei või seetõttu lisada teiste alade juurde, kuna sellisel juhul oleksid need kaks korda märgitud.

Põllumajanduseks kasutatav maa-ala hõlmab vaatlusaastal koristatavate peamiste põllukultuuridega kaetud pindala.

Üldpindala jaotamisel haritud pindala alusel, märgitakse iga pindala ainult üks kord.

Püsikultuurid ja mitmeaastased põllukultuurid (näiteks spargel, maasikad või põõsad), hõlmatakse istutamise aasta alla, kuigi need kultuurid ei anna veel toodangut.

Kultuurseened (I/2) jäetakse üldpindalast välja.

Segukultuuride (I/5) puhul jaotatakse põllumajanduslik kõlvik põllukultuuride vahel proportsionaalselt sellega, kui suurel alal asjaomast põllukultuuri kasvatatakse.

▼M1

Samal viisil jagatakse põllumajandusmaa, mis on ühendatud metsamaaga.

Seda põhimõtet ei kohaldata segakultuuride puhul (kultuurid, mida kasvatatakse ja koristatakse koos samal maa-alal, nt segavili) või järelkultuuride puhul (näiteks oder, mille alla on hilisemaks koristamiseks külvatud ristik).

Segukultuuride puhul jäetakse juhul, kui üks põllukultuuridest ei ole põllumajandusettevõtte jaoks oluline, selline kultuur maa-alade jaotusest välja.

Proportsionaalsest jaotusest võib ette näha erandi juhul, kui jaotuse tulemused ei oleks rahuldavad, tingimusel et täidetakse liikmesriikide poolt kooskõlas komisjoniga sätestatud eeskirju.

Järelkultuurid märgitakse ainult kategooria I/1 alla. Kategooriate D–G puhul ei arvestata iga järelkultuuri pindala, kuid pindala märgitakse ühe peamiseks kultuuriks valitud kultuuri osas. Kui ühe saagiaasta jooksul kasvatatakse mingil maa-alal järjest mitut kultuuri, käsitatakse peamise kultuurina kultuuri, mille toodangu väärtus on kõrgeim. Kui toodangu väärtuse põhjal ei ole võimalik peamist kultuuri kindlaks määrata, loetakse peamiseks kultuuriks sellel maa-alal kõige kauem viljeletud kultuuri.

D. **VILJELUSMAA**

I. Korrapäraselt haritav maa (küntav või viljeletav maa), tavaliselt külvikorrasüsteemiga hõlmatud maa.

II. Külvikorrasüsteem tähendab seda, et põllukultuurid järgnevad teataval maatükil üksteisele kindlaksmääratud kava alusel. Tavaliselt vahetatakse põllukultuure igal aastal, kuid ühte põllukultuuri võib maatükil harida ka mitu aastat. Selleks et eristada põllumaad maast, millel viljeletakse püsikultuure (G), või püsirohumaadest- ja aasadest (F), tuleks kohaldada viie aasta pikkust künnist. See tähendab, et kui maatükil viljeletakse ühte põllukultuuri viis aastat või rohkem ilma, et varasemat põllukultuuri uuega asendatakse, ei loeta seda maad viljelusmaaks.

Käesolevasse kategooriasse arvatakse teatavad põllukultuurid, mida tavaliselt käsitatakse köögiviljade, dekoratiivtaimede või tehniliste kultuuridena (näiteks spargel, roosid, õite või lehtede saamiseks kasvatatavad dekoratiivpõõsad, maasikad, humal), kuigi need võivad olla maas rohkem kui viis aastat.

▼M3

Viljelusmaa hõlmab põllukultuuride kategooriaid D/1–D/20, D/23–D/35, kesa, mille suhtes ei kohaldata subsiidiume (D/21), ja kesa, mille suhtes kohaldatakse subsiidiume ja mis ei ole majanduslikus kasutuses (D/22).

▼M1

Tehniliste kultuuride viljelemise alad, mis asuvad tootmisest kõrvaldatud maal, on lisatud vastavate rubriikide all, kuid on samuti märgitud kategoorias I/8 b).

D/1–D/8 **Teravili terade (sealhulgas seemnete) tootmiseks**

II. Siia kategooriasse ei kuulu haljana koristatud või haljana loomadele söödetav vili. Need on märgitud kategooria D/18 all.

D/1 **Pehme nisu ja speltanisu**

I. *Triticum aestivum* L. *emend. Fiori et Paol.*, *Triticum spelta* L, ja *Triticum monococcum* L.

D/2 **Kõva nisu**

I. *Triticum durum Desf.*

D/3 **Rukis**

I. *Secale cereale* L.

▼M1

Sealhulgas rukki ja teiste sügisel koristatavate põllukultuuride segud.

D/4 **Oder**

I. *Hordeum vulgare* L.

D/5 **Kaer**

I. *Avena sativa* L.

Sealhulgas kaera ja teiste kevadel koristatavate põllukultuuride segud.

D/6 **Maisiterad**

I. Mais (*Zea mays* L.), mida koristatakse terade saamiseks.

II. Käsitsi, maisikoristusmasina, koorimismasina või kombainiga koristatud mais, sõltumata kasutusest, sealhulgas terad silo valmistamiseks. Selle punkti alla kuuluvad samuti terad, mis koristatakse koos maisitõlviku osadega, kuid mille niiskusesisaldus on üle 20 % ja mida kasutatakse silo valmistamiseks (nn maisitõlvikusegu).

Toiduks ettenähtud suhkrumaisi tõlvikud on märgitud kategooria D/14 all.

D/7 **Riis**

I. *Oryza sativa* L.

D/8 **Muu terade saamiseks kasvatatav teravili**

I. Kategooriatega D/1–D/7 hõlmamata puhaskultuuridena külvatav ja kuivalt terade saamiseks koristatav teravili.

II. Muu hulgas kuuluvad selle punkti alla: sorgo (*Sorghum bicolor* × *Sorghum sudanense*.), tritikale (*Triticosecale* Wittmack), hirss (*Panicum miliaceum* L.), tatar (*Fagopyrum esculentum*.) ja kanaari paelrohi (*Phalaris canariensis* L.), kuna neid viljeletakse ja töödeldakse samal viisil kui teravilja.

D/9 **Terade (sh seemne ning kaunviljade ja teravilja segude) saamiseks kasutatavad valgurikkad taimed**

I. Valgusisalduse tõttu külvatavad ja koristatavad põllukultuurid.

II. Rohelisena koristatavad valgurikkad taimed on märgitud sõltuvalt kasutusest kategooriate D/14–D/18 alla. Need põllukultuurid koosnevad peamiselt liblikõielistest taimedest.

D/9 e) *Hernes, põlduba ja maguslupiin*

I. *Pisum sativum* L., *Vicia faba* L., *Lupinus spp*., mis külvatakse puhaskultuuridena ja koristatakse kuivalt terade saamiseks.

D/9 f) *Läätsed, kikerhernes ja hiirehernes*

I. *Lens culinaris*, *Cicer arietinum*, *Vicia pannonica Crantz* või *Vicia varia*, mis külvatakse puhaskultuuridena ja koristatakse kuivalt terade saamiseks.

D/9 g) *Muud kuivalt koristatavad valgurikkad taimed*

I. Põllukultuurid, mis külvatakse ja koristatakse kuivalt terade saamiseks, peamiselt valgusisalduse tõttu, kuid mida ei ole muude kategooriate all märgitud.

D/10 **Kartul (sh varajane ja seemnekartul)**

I. *Solanum tuberosum* L.

D/11 **Suhkrupeet (välja arvatud seeme)**

I. *Beta vulgaris* L., mis on ettenähtud suhkrutööstuse ja alkoholi tootmise jaoks.

▼M1

D/12	**Söödajuurvili (välja arvatud seeme)**
I.	Söödapeet (*Beta vulgaris* L.) ja *Brassicae* perekonda kuuluvad taimed, mis on mõeldud sööda valmistamiseks, ning muud taimed, mida kasvatatakse peamiselt nende juurte kasutamiseks söödana ja mida ei ole mujal märgitud.
II.	Käesoleva kategooria alla kuuluvad kõik *Brassicae* perekonda kuuluvad taimed sõltumata sellest, kas söödas kasutamiseks koristatakse juured või varred. Näiteks maapirn (*Helianthus tuberosus* L.), maguskartul (*Ipomoea batatas* (L.) Lam.), söödapastinaak (*Pastinaca sativa* L.), jamss (*Discorea* spp.), maniokk (*Manihot esculenta Crantz*).
D/23–D/35	**Tehnilised kultuurid**
I.	Taimed, mida ei müüda tavaliselt otsetarbimiseks, kuna neid on vaja enne lõppkasutust tööstuslikult töödelda.
II.	Sealhulgas rohtsete õlitaimede seeme; v.a kiudtaimede, humala, tubaka jt tehniliste kultuuride seeme ja seemikud.
D/23	**Tubakas**
I.	*Nicotiana tabacum* L.
D/24	**Humal**
I.	*Humulus lupulus* L.
D/25	**Puuvill**
I.	*Gossypium* spp.
D/26	**Raps ja rüps**
I.	*Brassica napus* L. ja *Brassica rapa*, mida kasvatatakse õli tootmiseks ja mis koristatakse kuivalt.
D/27	**Päevalill**
I.	*Helianthus annuus* L.
D/28	**Soja**
I.	*Glycine max* L.
D/29	**Linaseemned (õlilina)**
I.	*Linum usitatissimum* L., sordid, mida kasvatatakse peamiselt õli valmistamiseks.
D/30	**Muud õliseemnekultuurid**
I.	Teiste punktide all märkimata muud taimed, mida kasvatatakse peamiselt õlisisalduse tõttu ja mida koristatakse kuivalt.
II.	Näiteks sinep (*Sinapis alba* L.), unimagun (*Papaver somniferum* L.) seesamiseemned (*Sesamum indicum* L.) söödav lõikhein (*Cyperus esculentus* L.), maapähklid (*Arachis hypogea*).
D/31	**Lina**
I.	*Linum usitatissimum* L., peamiselt kiu tootmiseks kasvatatavad sordid.
D/32	**Harilik kanep**
I.	*Cannabis sativa* L.
D/33	**Muud kiu tootmiseks kasvatatavad põllukultuurid**
I.	Muud peamiselt kiusisalduse tõttu kasvatatavad taimed, mida ei ole mujal märgitud.
II.	Näiteks džuut (*Corchorus capsularis*), manillakanep (*Musa textilis*), sisal (*Agave sisalana*), kanephibisk (*Hibiscus cannabinus*).

▼M1

D/34	**Aromaatsed taimed ning ravim- ja maitsetaimed**
II.	Peamised aromaatsed taimed ning ravim- ja maitsetaimed on: heinputk (*Angelica* spp.), belladonna (*Atropa* spp.), kummel (*Matricaria* spp.), ristiköömen (*Carum* spp.), sõrmkübar (*Digitalis* spp.), emajuur (*Gentiana* spp.), iisop (*Hyssopus* spp.), jasmiin (*Jasminum* spp.), lavendel ja lavandiin (*Lavandula* spp.), pune (*Origanum* spp.), meliss (*Melissa* spp.), münt (*Mentha* spp.), unimagun (*Papaver* spp.), igihali (*Vinca* spp.), unimagun (seemned) (*Psyllium* spp.), safran (*Curcuma* spp.), salvei (*Salvia* spp.), saialill (*Calendula* spp.), palderjan (*Valeriana* spp.)jne.
D/35	**Mujal nimetamata tehnilised kultuurid**
I.	Muud mujal märkimata tehnilised kultuurid
II.	Näiteks sigur (*Cichorium intibus* L.) ja suhkruroog (*Saccharum officinarum* L.).
D/14 ja D/15	**Värsked köögiviljad, melonid, maasikad**
II.	Välja arvatud kultuurseened (I/2).
D/14	**Värsked köögiviljad, melonid, maasikad, mis kasvavad väljas või madala katte all (sissemineku võimaluseta)**
D/14 a)	*Avamaa*
I.	Köögiviljad, melonid, maasikad, mida kasvatatakse külvikorra alusel koos teiste põllumajanduskultuuridega.
II.	Avamaal kasvavad köögiviljad on peamiselt, kuid mitte alati, ette nähtud pigem tööstuslikuks toomiseks kui otse turustamiseks. Oluline on siinkohal põllumajandusettevõtte külvikorra süsteem: kui köögiviljadega hõlmatud maa-alad on külvikorra süsteemi alusel koos muude taimedega (välja arvatud aiakultuurid (D/14 ja D/16)), käsitatakse kõnealust ala avamaana.
D/14 b)	*Aiamaa*
I.	Köögiviljad, melonid ja maasikad, mida kasvatatakse külvikorra alusel koos teiste aiakultuuridega (D/14 ja D/16).
II.	Aiaköögiviljad on peamiselt, kuid mitte alati, ette nähtud pigem otse turustamiseks kui tööstuslikuks töötlemiseks. Oluline on siinkohal maatüki külvikorra süsteem: kui köögiviljadega hõlmatud ala on külvikorra süsteemis ainult koos teiste aiakultuuridega (D/14 ja D/16), käsitatakse seda aiamaana.
D/15, D/17 ja G/7	**Põllukultuurid, mis on klaasist või kõrge katte all (sissemineku võimalusega)**
I.	Põllukultuurid, mis on terve kasvuaja või suurema osa sellest kasvuhoones või paikse või teisaldatava kõrge katte all (klaasist või jäigast või paindlikust plastikust).
II.	Välja arvatud maad katvad plastikplaadid, samuti kupli või tunneliga kaetud maa, kus puudub sissemineku võimalus või kuhu ei ole võimalik paigaldada teisaldatavaid klaasiga kaetud raame. Teisaldatavate kasvuhoonete või kõrgete katete puhul märgitakse tegelikult 12 kuu jooksul kaetud üldpindala (saades selliselt kogu kaetud ala) mitte ainult nende kasvuhoonete või katete all olev pindala teatavatel ajahetkedel. Alasid, kus põllukultuure kasvatatakse kohati klaasi all ja kohati avamaal, käsitatakse klaasi all olevate aladena, välja arvatud juhul, kui kaetud periood on väga lühike. Kui ühte kaetud ala kasutatakse rohkem kui üks kord, märgitakse see ainult üks kord.

▼M1

Mitme korrusega kasvuhoonete puhul märgitakse ainult põhipindalal.

D/16 **Lilled ja dekoratiivtaimed (v.a puukoolid), väljas või madala kaitsekatte all (sissemineku võimaluseta)**

D/17 **Lilled ja dekoratiivtaimed (v.a puukoolid), klaasi või muu kaitsekatte all (sissemineku võimalusega)**

D/18 **Söödataimed**

I. Kõik haljad põllukultuurid, mis on ette nähtud loomasöödaks ja mida kasvatatakse koos teiste põllukultuuridega külvikorrasüsteemi alusel ning mis on samal maal vähem kui viis aastat (ühe- või mitmeaastased söödataimed).

II. Neid "haljaid" põllukultuure (vastandina kuivade terade saamiseks kasvatatavatele põllukultuuridele) kasutatakse tavaliselt loomade karjatamiseks või haljalt koristamiseks, kuid neid on võimalik koristada ka kuivalt, näiteks kuiva heinana. Üldiselt koristatakse terve taim, välja arvatud juur, ning seda kasutatakse söödaks.

Käesolevasse kategooriasse kuuluvad põllukultuurid, mida ei kasutata põllumajandusettevõttes, vaid mis müüakse teistele põllumajandusettevõtetele vahetult kasutamiseks või tööstusele.

Selle kategooria alla kuulub ka teravili, tehnilised kultuurid ja muud põllukultuurid, mis koristatakse ja/või tarbitakse haljalt sööda saamiseks. Siia ei kuulu söödajuurvili ja ristõielised (D/12).

D/18 a) *Ajutine rohumaa*

I. Tavapärases külvikorrasüsteemis kasvatatavad karjatamiseks mõeldud heintaimed, hein või silo, mida kasvatatakse vähemalt üks kuni viis viljelusaastat ja mis külvatakse koos rohu või rohusegudega. Enne uut külvamist maa-alad küntakse, haritakse muul viisil või hävitakse taimed muul viisil, näiteks herbitsiididega enne uut külvamist.

II. Peamiselt heintaimedest ja muudest söödataimedest (tavaliselt liblikõielistest taimedest) koosnevad segud, mida kasutatakse karjatamisel, koristatakse haljalt või kuiva heinana.

Sellesse rühma ei kuulu üheaastased heintaimed (kestavad vähem kui ühe saagiaasta).

D/18 b) *Muu haljassööt*

I. Muud peamiselt üheaastased söödakultuurid (näiteks hiireherned, haljasmais, rohelisena koristatavad ja/või tarbitavad liblikõielised taimed).

D/18 b/i) Haljasmais (silomais)

I. Mais (*Zea mays* L.), mida koristatakse silo saamiseks.

II. Igasugune söödamais, mida ei koristata terade (terve maisitõlvik, terve taim või selle osa) saamiseks. Sealhulgas haljasmais loomadele kohe söötmiseks (ilma silota) ja terved maisitõlvikud (tera, õisikutelg, terakest), mida koristatakse sööda või silo valmistamiseks.

D/18 b iii) Muud söödataimed

I. Mujal märkimata muud loomasöödaks ettenähtud põllukultuurid, mis koristatakse haljalt.

II. Erinevad ristiku ühe- või mitmeaastased liigid: näiteks kahkjaspunane ristik (*Trifolium incarnatum* L.), aasristik (*T. pratense* L.), valge ristik (*T. repens* L.), aleksandria ristik (*T. alexandrinum*), pärsia ristik (*T. resupinatum*) ning erinevat liiki lutsern.

Peamiselt liblikõielistest (tavaliselt > 80 %) söödataimedest ja heintaimedest koosnevad segud, mis koristatakse haljalt või kuiva heinana.

▼M1

Selle punkti alla kuuluvad: üheaastased kultuurid nagu teravili, üheaastane raihein, üheaastane sorgo, teatavad üheaastased kõrrelised heintaimed nagu nurmikas (*Poa annua* L.), teistesse perekondadesse (näiteks ristõielised) kuuluvad taimed, mida ei ole mujal märgitud (raps, jne), harilik keerispea (*Phacelia tanacetifolia Benth*), kui need koristatakse haljana.

Käesolevasse kategooriasse ei kuulu haljasmais.

D/19 **Viljelusmaa seemned ja seemikud**

I. Alad, kus toodetakse seemneid ja seemikuid müügiks, välja arvatud teravili, riis, läätsed, kartulid ja õliseemned. Põllumajandusettevõtte enda tarbeks kasvatatavad seemned ja seemikud (näiteks noored köögiviljataimed nagu kapsa- või salatiseemikud) märgitakse asjaomase põllukultuuri juures.

II. Sealhulgas haljassööda seemned.

D/20 **Muud põllukultuurid**

I. Põllukultuurid, mida ei ole märgitud kategooriate D/1–D/19 või D/21–D/35 alla.

II. Käesoleva punkti alla kuuluvad ainult madala majandusliku tähtsusega põllukultuurid ning siia tuleks märkida ainult need taimed, mida ei ole võimalik ühegi teise kategooria alla märkida. Põllukultuuride segud tuleks võimaluse korral märkida mujal, kas vastava muutuja määratluse kohaselt või, kui midagi ei ole märgitud, kõrgeima majandusliku väärtusega põllukultuuri juurde.

Kui põllukultuuri ei ole võimalik eraldi märkida, tuleks see pigem rühmitada koos sama liiki põllukultuuridega kui mõnda teise kategooriasse kuuluvate taimedega. Näiteks väiksed maatükid, kus kasvatatakse õlilina, tuleks märkida hoopis “teiste õlitaimede” kategooriasse.

D/21 ja D/22 **Kesa**

II. Kesa ei tohi segi ajada järelkultuuride (I/1) ja kasutamata põllumajandusmaaga (H/1). Kesa oluline tunnus on see, et maa jäetakse tavaliselt terveks saagiaastaks puhkama.

Kesa võib olla:

1) tühi maa, millel ei ole mingeid põllukultuure;

2) spontaanse loodusliku kasvuga maa, mida võib kasutada loomade söötmiseks või mida saab künda;

3) maa, mida viljeletakse ainult haljasväetistaimede (haljaskesa) tootmiseks.

D/21 **Subsiidiumideta kesa**

I. Külvikorrasüsteemiga hõlmatud haritud või harimata maa, millelt ei saada saaki ühe saagiaasta jooksul ning mille puhul ei anta rahalist toetust ega maksta subsiidiume.

▼M3

D/22 **Kesa, mille suhtes kohaldatakse subsiidiume ja mis ei ole majanduslikus kasutuses**

I. Alad, mida ei kasutata enam tootmise eesmärkidel ja mille eest on põllumajandusettevõttel õigus saada rahalist toetust. See hõlmab alasid, mida vastavalt määrusele (EÜ) nr 1782/2003 (või kõige hiljutisemale õigusaktile) enam ei kasutata tootmise eesmärgil, mida hoitakse heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes ja millele kohaldatakse ühtset otsemakset või tootmisest kõrvale jäetud maa toetusõigusi. Kui on olemas samalaadsed riiklikud kavad, märgitakse need alad samuti käesoleva punkti alla.

Alad, mis on jäänud maa-ala tootmisest kõrvale pikemaks ajaks kui viis aastat ja mis on hõlmatud selliste kavadega, mis ei kohusta hoidma häid põllumajandus- ja keskkonnatingimusi, tuleks märkida kategooriate H/1 + H/3 alla.

▼M1

II. Viljelusmaa, mis on hõlmatud kavadega, millel on lubatud muuks otstarbeks kui toiduks ettenähtud saaduste kasvatamine ja mida kasutatakse lepingute alusel, märgitakse mõnda kategooriate D/1–D/20 või D/23–D35 rubriiki.

E. **KODUAIAD**

I. Ettevõtja ja tema leibkonna tarbeks ettenähtud põllumajandussaaduste ja -toodete kasvatamise alad.

II. Koduaiad on tavaliselt ülejäänud põllumajandusmaast eraldi ning need on koduaiana äratuntavad. Ainult juhuslikult ülejäävaid koduaia tooteid müüakse põllumajandusettevõtte kaudu. Kõik need alad, millel kasvatatavaid tooteid müüakse pidevalt turul, märgitakse teistesse kategooriatesse isegi siis, kui osa nendest toodetest tarbib ettevõtja ja tema leibkond.

Loomade söödamaa kuulub vastavat looma hõlmava kategooria alla hoolimata sellest, et loomade tarbijaks on ettevõtja ja tema perekond.

Koduaed võib koosneda nii põllumaast kui püsikultuuridest.

Käesolevasse kategooriasse ei kuulu:

— puhkealad (pargid ja muruplatsid) (H/3),

— kollektiivsete leibkondade (näiteks uurimisinstituudid, usukogukonnad, internaatkoolid, vanglad jne) haritavad maa-alad. Need alad loetakse põllumajandusettevõtteks juhul, kui seda ettevõtet juhitakse hoolimata kollektiivsele leibkonnale kuulumisest selliselt, et täidetud on teised põllumajandusettevõtetele sätestatud tingimused. Need alad liigitatakse nagu põllumajandusettevõtte aladki vastavalt nende kasutusele.

F. **PÜSIROHUMAA JA HEINAMAA**

I. Maa, mida kasutatakse püsivalt (viis aastat või rohkem) kõrreliste söödataimede kasvatamiseks harimise (külvamise) või looduslikul (isekülvamisega) teel ning mis ei ole põllumajandusettevõtte külvikorraga hõlmatud.

II. Maad võib kasutada karjatamiseks või niitmiseks silo või heina tegemise eesmärgil.

F/1 **Karjamaa ja heinamaa, välja arvatud looduslik rohumaa**

I. Püsikarjamaa heal või keskmise kvaliteediga pinnasel. Neid alasid võib tavaliselt kasutada intensiivseks karjatamiseks.

II. Välja arvatud:

— looduslik rohumaa, mida kasutatakse aeg-ajalt või püsivalt (F/2),

— kasutuses mitte olev karja- ja heinamaa (H/1).

F/2 **Looduslik rohumaa**

I. Väikese saagiga püsikarjamaa, tavaliselt madala kvaliteediga pinnasel, näiteks mägisel maal ja suurtel kõrgustel, mille kvaliteeti ei ole tavaliselt väetiste, harimise, uuesti istutamise või kuivendamise teel parandatud.

Neid alasid saab kasutada tavaliselt ainult ulatuslikuks karjatamiseks, nendel aladel ei saa loomi karjatada suure tihedusega ning tavaliselt neid ei niideta.

II. Siia rühma kuuluvad näiteks kivised alad, nõmmed, Šotimaa “deer forest”-tüüpi alad.

Siia ei kuulu kasutuses mitteolevad looduslikud rohumaad (H/1).

▼M3

F/3 **Püsirohumaad ja heinamaad, mida enam ei kasutata tootmise eesmärgil ja mille suhtes kohaldatakse subsiidiume**

I. Püsirohumaad ja heinamaad, mida enam ei kasutata tootmise eesmärgil ja mida hoitakse vastavalt määrusele (EÜ) nr 1782/2003 (või kõige hiljutisemale õigusaktile) heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes ning millele kohaldatakse ühtset otsemakset.

▼M1

G. **PÜSIKULTUURID**

I. Külvikorraga hõlmamata põllukultuurid, välja arvatud püsirohumaad, ning mis hõlmavad pinnase pikaks ajaks ja annavad saaki mitu aastat.

II. Siia kategooriasse kuuluvad puukoolid (välja arvatud metsades olevad metsapuukoolid, mis ei ole kaubanduslikku laadi ja mis kuuluvad metsamaa alla) ja taimed, mida kasutatakse punumiseks või kudumiseks (paju, pilliroog, luga jne, G/6).

Siia ei kuulu põllukultuurid, mida käsitatakse köögiviljade, dekoratiivtaimede või tehniliste kultuuridena (näiteks spargel, roosid, dekoratiivsed põõsad, mida kasvatatakse õite või lehtede saamiseks, maasikad, humal), isegi kui need on püsikultuurid. Sellised põllukultuurid on märgitud vastavate põllumaade all.

G/1–G/6 **Avamaal kasvavad püsikultuurid**

G/1 **Puuvilja- ja marjaistandikud**

I. Alad, kus kasvavad puud, põõsad ja mitmeaastased marjataimed (välja arvatud maasikad) ning mis on ette nähtud viljade saamiseks. Viljapuuaiad võivad olla tihedalt istutatud (puudel on väikesed vahed) või hõredalt istutatud (puudel on suured vahed) ning seal ei tohi olla muid põllukultuure.

II. Käesolevasse kategooriasse kuuluvad kastanipuud.

Siia ei kuulu tsitrusviljade (G/2), oliivi- (G/3) ja viinamarjaistandused (G/4).

G/1 a) *Värsked parasvöötme puuvilja- ja marjasordid*

I. Puuvilja- ja marjaistandikud, mida viljeletakse tavaliselt parasvöötmes värskete viljade või marjade saamiseks.

G/1 b) *Lähistroopikavöötme puuvilja- ja marjasordid*

I. Puuvilja- ja marjaistandikud, mida viljeletakse värskete viljade või marjade saamiseks tavaliselt lähistroopikavöötmes.

II. Lähistroopikavöötme puuvilja- ja marjasortideks peetakse järgmiseid põllukultuure: annoona (*Anona* spp.), ananass (*Ananas* spp.), avokaado (*Persea* spp.), banaan (*Musa* spp.), viigikaktus (*Opuntia* spp.), litši (*Litchi* spp.), papaia (*Carica* spp.), mango (*Mangifera* spp.), guajaav (*Psidium* spp.), kannatuslille vili (*Passiflora* spp.).

G/1 c) *Pähklid*

II. Näiteks kreeka pähklid (*Juglans regia* L.), sarapuupähklid (*Corylus avelanna* L.), mandlid (*Prunus dulcis* (Mill.) D.A. Webb.), kastanid (*Castanea sativa* Mill.).

G/2 **Tsitrusviljade istandikud**

I. *Citrus* spp.

G/3 **Oliiviistandikud**

I. *Olea europea* L.

G/3 a) *Kus tavapäraselt toodetakse lauaoliive*

I. Salud, kus kasvatatakse peamiselt lauaoliivide tootmiseks kasutatavaid sorte.

▼M1

G/3 b) *Kus tavapäraselt toodetakse oliive õli tootmiseks*

I. Salud, kus kasvatatakse peamiselt oliiviõli tootmiseks kasutatavaid sorte.

G/4 **Viinamarjaistandused**

I. *Vitis vinifera* L.

G/4 a) *Viinamarjaistandused, kus tavapäraselt toodetakse: kvaliteetveine*

I. Veiniviinamarjasordid, mida kasvatatakse tavaliselt määratletud piirkonnas valmistatavate kvaliteetveinide tootmiseks (mpv-kvaliteetveinid), mis vastavad veinituru ühist korraldust käsitleva nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1493/1999 ([1]) nõuetele või vajaduse korral kõige uuemate õigusaktide ning nende rakendamiseks ettenähtud ja siseriiklikes määrustes sätestatud tingimustele.

G/4 b) *Kus tavapäraselt toodetakse: muid veine*

I. Muude kui mpv-kvaliteetveinide tootmiseks kasvatatavad veiniviinamarjasordid.

G/4 c) *Istandused, kus tavapäraselt toodetakse: lauaviinamarju*

I. Veiniviinamarjasordid, mida kasvatatakse värskete viinamarjade tootmiseks.

G/4 d) *Kus tavapäraselt toodetakse: rosinaid*

I. Veiniviinamarjasordid, mida kasvatatakse rosinate tootmiseks.

G/5 **Puukoolid**

I. Noorte puittaimedega kaetud alad, kus puid kasvatatakse avamaal hilisema ümberistutamise jaoks.

a) viinapuude- ja alustekoolid;

b) viljapuuaiad;

c) dekoratiivtaimeaiad;

d) metsapuukoolid (välja arvatud need, kus kasvatatakse metsamaal puid ettevõtte enda vajadusteks);

e) puud ja põõsad aedadesse, parkidesse, tee äärde ja mulletele istutamiseks (näiteks hekitaimed, roosipuud ja muud dekoratiivpõõsad, dekoratiivsed okaspuud), sealhulgas nende istikud ja seemikud.

II. Kaubandusliku eesmärgiga metsapuukoolid kas metsamaal või väljaspool seda loetakse kategooria G/5 alla kuuluvaks nagu ettevõtte oma tarbeks väljaspool metsamaad haritavad metsapuukoolid, mille otstarve ei ole kaubanduslik. Metsamaa (kategooria H/2) alla loetakse siiski metsamaal ettevõtte enda otstarbeks haritavad (üldjuhul väiksed) puukoolid.

Tabelina:

Metsapuukoolid		
	Kaubanduslikul eesmärgil	Muuks otstarbeks kui kaubanduslikul eesmärgil (ettevõtte enda tarbeks)
Metsamaal	G/5	H/2
Väljaspool metsamaad	G/5	G/5

([1]) EÜT L 179, 14.7.1999, lk 1.

▼M1

G/6 **Muud püsikultuurid**

I. Avamaal kasvatatavad püsikultuurid, välja arvatud kategooriates G/1–G/5 nimetatud, eelkõige punumiseks või kudumiseks kasutatavad püsikultuurid (vaata 02.01.42 põllumajandussaaduste ja -toodete loetelu).

G/7 **Püsikultuurid katmikalal**

Vaata katmikala määratlust kategooriates D/15 ja D/17.

H. **MUU MAA**

Muu maa on kasutamata põllumajandusmaa (põllumajandusmaa, mida ei harita enam majanduslikel, sotsiaalsetel vm põhjustel ning mida ei kasutata külvikorrasüsteemis) ja maa, mis on hoonete, taluõue, teede, tiikide, kivimurdude, viljatu maa, kaljude jms all.

H/1 **Kasutamata põllumajandusmaa (põllumajandusmaa, mida ei harita enam majanduslikel, sotsiaalsetel vm põhjustel ja mida ei kasutata külvikorrasüsteemis)**

I. Maa, mida on varem kasutatud põllumajandusmaana, kuid mida majanduslikel, sotsiaalsetel või muudel põhjustel vaatluse tegemise võrdlusaastal enam ei haritud ning mis ei ole külvikorrasüsteemiga hõlmatud, mis tähendab, et sellel maal ei ole põllumajanduslikku kasutust.

II. Sellist maad on võimalik uuesti harimisse võtta, kasutades selleks põllumajandusettevõttes tavapäraselt olemasolevaid vahendeid.

Siia kategooriasse ei kuulu:

— puhkealad (pargid ja muruplatsid) (H/3),

— kesa (D/21 ja D/22).

H/2 **Metsamaa**

I. Puude või metsapõõsastega kaetud alad, sealhulgas papliistandused metsamaadel ning väljaspool neid ning metsamaal ettevõtte enda otstarbeks olevad metsapuukoolid, samuti metsas olevad objektid (metsateed, hoidlad metsamaterjali jaoks jne).

II. Kui põllumajanduskultuurid kombineeritud metsamaaga, jagatakse ala proportsionaalselt sellega, kui palju üks või teine põllukultuur enda alla võtab.

Siia tuleks lugeda ka tuulekaitseribad, kaitsehekid, hekid jne juhul, kui neid on kohane käsitada metsamaana.

Siia kategooriasse kuuluvad ka jõulupuud ja puud ning põõsad, mida kasutatakse peamiselt energia tootmiseks, sõltumata sellest, kus neid kasvatatakse.

Käesolevasse kategooriasse ei kuulu:

— kreeka pähklipuud ja kastanid, mida kasvatatakse peamiselt vilja saamiseks (G/1), muud mittemetsapuud (G) ja pajud (G/6),

— isoleeritud puude, väikeste puudekogumite või -ridadega alad (H/3),

— pargid (H/3), aiad (pargid ja muruplatsid) (H/3), heinamaa (F/1 ja F/2) ja haritavad looduslikud rohumaad (H/1),

— nõmmed (F/1 või H/1),

— kaubanduslikul eesmärgil haritavad metsapuukoolid ja muud väljaspool metsamaad asuvad puukoolid (G/5).

▼M1

H/3 **Muu maa (ehitiste, puhkealade, taluõuede, teede, tiikide, kivimurdude, kaljude jms all olev maa, viljatu maa)**

I. Kõik põllumajandusettevõtte üldpindalaga hõlmatavad alad, mis ei ole kasutatud põllumajandusmaad, kasutamata maad ega metsamaad.

II. Sellesse kategooriasse kuuluvad eelkõige:

1) maa-alad, mida ei kasutata otseselt taimekasvatustoodangu saamiseks, kuid mis on põllumajandusettevõtte töö korraldamiseks vajalikud, näiteks hoonete või teede alune maa;

2) põllumajanduslikuks tootmiseks sobimatud alad, näiteks alad, mida on võimalik harida ainult põllumajandusettevõttele tavapäraselt kättesaamatute erivahenditega, näiteks lodud, nõmmed jne;

3) puhkealad (pargid ja muruplatsid).

▼M3

I. **SEENED, NIISUTATUD ALAD, ALAD, MIDA ENAM EI KASUTATA TOOTMISE EESMÄRGIL JA MILLELE KOHALDATAKSE SUBSIIDIUME, NING ALAD, MILLELE KOHALDATAKSE TOOTMISEST KÕRVALDAMISE TOETUSKAVASID**

▼M1

I/1 **Järelkultuurid (välja arvatud köögiviljakultuurid ja katmikalakultuurid)**

I. Põhikultuurile järgnevad (või eelnevad) põllukultuurid, mis koristatakse 12 kuu pikkuse vaatlusperioodi jooksul. Kui viljeletakse rohkem kui ühte järelkultuuri (või eelkultuuri), märgitakse pindala iga põllukultuuri kohta.

II. Järelkultuuride all olevat maad ei märgita kaks korda, see tähendab seda, et maa-ala märgitakse põhikultuuri puhul kategooria D–G alla ja järelkultuuride maa-ala ainult kategooria I/1 alla.

Siia ei kuulu köögiviljakultuurid (D/14 b)), katmikalakultuurid (D/15, D/17) ja koduaiakultuurid (E).

I/2 **Seened**

I. ultuurseened, mida kasvatatakse hoonetes, mis on seente kasvatamiseks spetsiaalselt ehitatud või kohandatud, samuti maa-alustes ruumides, koobastes ja keldrites.

II. Vaatluse käigus tuleb registreerida kasvatamiseks kasulik pindala (peenrad, kotid vm sarnased pinnad), mida kasutatakse vähemalt üks kord 12kuulise võrdlusperioodi jooksul.

Kui seda ala kasutatakse rohkem kui kord, märgitakse see siiski ainult üks kord.

I/3 a) *Kogu niisutatav ala*

I. Põllumajandusettevõttes tavapäraselt olemasolevate seadmete ja veekogusega võrdlusaastal maksimaalselt niisutatav ala.

II. Kogu niisutatav ala võib erineda niisutusseadmetega varustatud alade kogupindalast, kuna seadmed võivad olla teisaldatavad ja seetõttu saab neid saagiaasta jooksul kasutada mitmel põllul, niisutusvõimsust võib samuti piirata olemasoleva vee hulk või ajavahemik, mille jooksul on seadmeid võimalik ühest kohast teise viia.

I/3 b) *Niisutatavate põlukultuuride pindala*

I. Vaatluse kuupäevale eelneva 12 kuu jooksul vähemalt üks kord tegelikult niisutatud põllukultuuride pindala.

II. Käesolevasse kategooriasse ei tohiks arvata katmikala- ja koduaiakultuure, mida peaaegu alati niisutatakse.

Kui saagiaasta jooksul kasvatatakse põllul rohkem kui ühte põllukultuuri, tuleks sellega hõlmatud ala märkida ainult üks

▼M1

kord: põhikultuur juhul, kui niisutati põhikultuuriga hõlmatud ala, teistel juhtudel kõige olulisem niisutatud mõni muu kultuur või järelkultuur.

I/5 **Segukultuurid**

I. Ajutiste põllukultuuride (põllul või karjamaal ja heinamaal kasvavate põllukultuuride) ja püsikultuuride ja/või metsataimede üheaegne viljelemine ühel põllul ning laiemas tähenduses eri liiki ajutiste- või püsikultuuride üheaegne viljelemine samal põllul.

II. Käesolev kategooria hõlmab segukultuuride viljelemiseks tegelikult kasutatud üldpindala. Üldpindala jaotust erinevate põllukultuuride kaupa käsitletakse kategooriates D–H "Üldpind".

I/7 **Loomse päritoluga orgaaniline väetis (tahke sõnnik, virts, läga)**

I. Tahke sõnnik: koduloomade väljaheited (allapanuga või mitte), mis võivad sisaldada vähesel määral uriini.

Virts: koduloomade uriin, mis võib sisaldada ka vähesel määral väljaheiteid ja/või vett.

Läga: vedel virts, koduloomade väljaheidete ja uriini segu, mis võib sisaldada vett ja/või vähesel määral allapanu.

I/7 a) *Ladustamiskohad*

I. Tahke sõnniku puhul tähistab ladustamiskoht ladustamist läbilaskmatul pinnal, millel on katusega või ilma äravoolu kogumise koht.

Virtsa või läga puhul tähistab ladustamiskoht avatud või kaetud veekindlat paaki või vooderdatud basseini.

II. Siia kategooriasse ei kuulu ladustamiskohad, mida ei kasutata 12kuulise võrdlusperioodi ajal.

I/7 b) *Ladustamisvõimsus*

I. Kuude arv, mille vältel on ladustamiskohas võimalik hoida põllumajandusettevõttes toodetud sõnnikut ilma väljavoolamisohu ja vahepealse tühjendamiseta.

▼M3

I/8 **Alad, mida enam ei kasutata tootmise eesmärgil ja millele kohaldatakse subsiidiume, ning alad, millele kohaldatakse tootmisest kõrvaldamise toetuskavasid, järgmiselt jaotatuna:**

a) Alad, mida enam ei kasutata tootmise eesmärgil ja millele kohaldatakse subsiidiume (esitatud kategooriate D/22 ja F/3 all);

b) muul otstarbel kui toiduks kasutatava põllumajandusliku tooraine (nt raps, puud, põõsad jne, sealhulgas läätsed, kikerherned ja hiireherned; esitatud kategooriate D ja G all) tootmiseks kasutatavad alad;

▼M1

c) alad, mis on korraldatud ümber püsirohumaaks ja heinamaaks (esitatud kategooriate F/1 ja F/2 all);

d) endine põllumajandusmaa, mis on korraldatud ümber metsamaaks või mida valmistatakse ette metsastamiseks (esitatud kategooria H/2 all);

e) muud alad (kategooriate H/1 ja H/3 alla märgitud).

▼M3

I. Alad, mida ei kasutata enam tootmise eesmärkidel ja mille osas on põllumajandusettevõttel õigus saada rahalist toetust. See hõlmab alasid, mida vastavalt määrusele (EÜ) nr 1782/2003 (või kõige hiljutisemale õigusaktile) enam ei kasutata tootmise eesmärgil, mida hoitakse heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes ja millele kohaldatakse ühtset osamakset või tootmisest kõrvale jäetud maa toetusõigusi.

▼M3

Kui on olemas samalaadsed riiklikud kavad, märgitakse need alad samuti käesoleva punkti alla.

▼M1

II. Sellesse kategooriasse kuuluvad ainult need alad, mille puhul on põllumajandusettevõttel vaatlusaastal õigus rahalist toetust saada.

Siia kuuluvad samuti alad, mille osas on põllumajandusettevõttel õigus saada rahalist toetust varasematel õigusaktidel põhinevate kavade alusel.

I/9 a) *Haljasväetistaimed talvel*

I. Taimed, mida külvatakse eelkõige selleks, et vähendada toitainete kadumist õhku, pinnavette või põhjavette talvel või muul ajal, kui maa on söötis või muidu kadudele vastuvõtlik. Nende kultuuride majanduslik tähtsus on väike ja peamine eesmärk on mullakaitse.

II. Ilma taimkatteta põllumajandusmaa või maa, kus maapinnal on üksnes taimede jäägid, on toitainete kadumisele eriti vastuvõtlik. Seda on võtnud arvesse nii põllumajandusettevõtjad kui seadusandlikud ja haldusasutused. Keskkonnale ja majandusele kahjulike kadude vähendamisel on üheks kõige tõhusamaks meetmeks kasvatada pinnasel kogu aeg taimi. Mõne liikmesriigi õigusaktidega on sätestatud tingimus, et teataval protsendil viljelusmaast tuleb viljeleda talikultuure nagu näiteks talinisu või haljasväetistaimi, või on need tingimused sätestatud põllumajanduse-keskkonna kavades, millega põllumajandusettevõtjatel on võimalk ühineda.

Neid kultuure ei tohiks segi ajada tavaliste talisöödakultuuridega nagu talinisu, mis koristatakse, või taliheinamaa, sest tegemist on sügisel külvatavate kultuuridega, mille ainsaks eesmärgiks on toitainete kadumise vähendamine. Tavaliselt küntakse need kultuurid maha kevadel enne mõne teise põllukultuuri külvamist ning neid ei koristata ega kasutata karjatamiseks.

J. **KARI (vaatluspäeval)**

J/1–J/19 **Kari**

I. Vaatluspäeval ettevõtte otseses valduses või juhtimise all olevate produktiivloomade arv. Need loomad ei pea tingimata olema ettevõtja omad. Loomad võivad olla ettevõttes (või ettevõtte kastutatavatel aladel või hoonetes) koha peal või väljaspool ettevõtet (ühistel karjatamisaladel või vahepeatusel teel olles).

II. Siia kategooriasse ei kuulu lemmikloomad ja muud loomad, mida ei kasutata tootmises või tulu toovates tegevustes, see tähendab loomad, keda ettevõtja ja tema perekond kasutavad üksnes vaba aja veetmise eesmärgil, välja arvatud hobused.

Käesolevasse kategooriasse kuuluvad ettevõtte aladel karjatatavad loomad, mis kuuluvad teisele (mitte-põllumajanduslikule) ettevõttele (näiteks söödaveskid, tapamajad).

Iseseisvateks põllumajandusettevõteteks loetakse ühest kohast teise liikuvad karjad, mis ei kuulu põllumajandusmaad kasutavale ettevõttele.

Siia ei kuulu:

— loomad, keda parasjagu veetakse (näiteks paaritamisele viidavad emasloomad),

— teises ettevõttes karjatatavad loomad.

J/1 **Hobuslased**

I. Hobuslaste perekonda kuuluvad koduloomad.

II. Välja arvatud ratsahobused ja traavlid, keda kasutatakse ainult põllumajandusettevõtja perekonna vaba aja veetmise eesmärgil.

▼M1

J/2–J/8	**Veised**
I.	*Bos taurus* ja *Bubalus bubalus* liiki kuuluvad koduloomad.
II.	Muud liiki pühvlid.
J/2	**Alla ühe aasta vanused isased ja emased veised**
J/3	**Vähemalt ühe, kuid alla kahe aasta vanused pullid**
J/4	**Ühe kuni kahe aasta vanused lehmad**
II.	Siia ei kuulu juba poeginud lehmad (J/7 ja J/8).
J/5	**Vähemalt kaheaastased pullid**
J/6	**Kaheaastased ja vanemad mullikad**
I.	Veel poegimata üle kahe aasta vanused lehmad.
II.	Käesolevasse kategooriasse kuuluvad vähemalt kaheaastased poegimata lehmad isegi siis, kui nad on vaatluspäeval tiined.
J/7 ja J/8	**Lüpsilehmad, muud lehmad**
I.	Lehmad: lehmad, kes on juba poeginud (sealhulgas nooremad kui kaheaastased lehmad).
J/7	**Lüpsilehmad**
I.	Lehmad, keda nende tõu või muude eriomaduste tõttu kasutatakse ainult või peamiselt inimtoiduks ettenähtud piima või piimasaaduste tootmiseks. Siia kategooriasse kuuluvad väljapraagitud (tootmisest välja võetud) lüpsilehmad (sõltumata sellest, kas neid on pärast viimast laktatsiooni ja enne tapmist nuumatud või mitte).
J/8	**Muud lehmad**
I.	1) Lehmad, keda nende tõu või eriomaduste tõttu peetakse ainult või peamiselt vasikate tootmiseks ja kelle piim ei ole mõeldud inimtoiduks või piimatoodeteks töötlemiseks. 2) Veoloomad.
II.	Sealhulgas muud praagitud lehmad (enne tapmist nuumatud või nuumamata).
J/9	**Lambad (igas vanuses)**
I.	Liiki *Ovis* kuuluvad koduloomad.
J/9 a)	*Lambad: aretusuted*
I.	Poeginud uted.
II.	Sealhulgas: — aretusuted ja -utetalled, — tapalambad.
J/9 b)	*Muud lambad*
I.	Muud lambad, välja arvatud aretusuted.
J/10	**Kitsed (igas vanuses)**
I.	Liiki *Capra* kuuluvad koduloomad.
J/10 a)	*Kitsed: aretuskitsed*
I.	Poeginud kitsed.
II.	Sealhulgas: — ammkitsed ja kitsetalled aretuseks, — ammkitsed tapmiseks.
J/10 b)	*Muud kitsed*
I.	Muud kitsed, välja arvatud aretuskitsed.

▼M1

J/11–J/13	**Sead**
I.	Liiki *Sus scrofa* kuuluvad koduloomad.
J/11	**Põrsad eluskaaluga alla 20 kg**
J/12	**Aretusemised kaaluga vähemalt 50 kg**
I.	Emised tõuaretuseks, sõltumata sellest, kas nad on poeginud või mitte.
II.	Siia ei kuulu tapaemised.
J/13	**Muud sead**
I.	Sead eluskaaluga 20–50 kg, nuumsead, sealhulgas tapakuldid ja tapaemised eluskaaluga vähemalt 50 kg (enne tapmist nuumatud või mitte) ja aretuskuldid kaaluga vähemalt 50 kg.
J/14–16	**Kodulinnud**
J/14	**Broilerid**
I.	Liiki *Gallus domesticus* kuuluvad kodulinnud, keda peetakse liha tootmiseks.
II.	Siia ei kuulu noorkanad, munakanad ja praagitud kanad.
J/15	**Munakanad**
I.	Liiki *Gallus domesticus* kuuluvad kodulinnud, keda peetakse munade tootmiseks.
II.	Käesolevasse kategooriasse kuuluvad noorkanad enne munema hakkamist ja praagitud kanad. Sealhulgas kõik munema hakanud kanad, sõltumata sellest, kas munad on tarbimiseks või tõuaretuseks. Sealhulgas aretuskuked munakanade jaoks.
J/16	**Muud kodulinnud**
I.	Kategooriate J/14 või J/15 all märkimata kodulinnud.
J/16 a)	*Kalkunid*
I.	Liiki *Meleagris* kuuluvad kodulinnud.
J/16 b)	*Pardid*
I.	Liiki *Anas* kuuluvad kodulinnud.
II.	Käesolevasse kategooriasse kuuluvad pardid rasvamaksa tootmiseks.
J/16 c)	*Haned*
I.	Liiki *Anser anser dom* kuuluvad kodulinnud.
II.	Käesolevasse kategooriasse kuuluvad haned rasvamaksa tootmiseks.
J/16 d)	*Mujal nimetamata kodulinnud*
II.	Näiteks vutid (*Coturnix*), faasanid (*Phasianus*), pärlkanad (*Numida meleagris dom*), tuvid (*Colombinae*), jaanalinnud (*Struthio camelus*). Siia ei kuulu jahtimiseks ja mitte liha tootmiseks suletud tingimustes kasvatatavad loomad.
J/17	**Küülikud: aretusküülikud**
I.	Emased küülikud (liik *Oryctolagus*), keda kasvatatakse nuumküülikute tootmiseks ja kes on poeginud.
J/18	**Mesilased**
I.	Mee tootmiseks peetavate mesilastega (*Apis mellifera*) tarude arv.
II.	Iga mesilaspere (sülem) loetakse üheks taruks, sõltumata mesitaru omadustest ja tüübist.

▼M1

J/19	**Muude kategooriate juures nimetamata kari**
I.	II lisa A osas nimetatud põllumajandussaaduste- ja toodete tootmiseks kasutatav kari, välja arvatud II lisa B osas nimetatud tooted.
K.	**TRAKTORID, KULTIVAATORID, MASINAD JA SEADMED**
	Masinate kasutamine
I.	Põllumajandusettevõttes vaatluspäevale eelneva 12 kuu jooksul kasutatud masinad.
	Põllumajandusettevõttele kuuluvad masinad
I.	Vaatluspäeval põllumajandusettevõttele kuuluvad mootorsõidukid, masinad ja agregaadid.
II.	Käesolevasse kategooriasse kuuluvad mootorsõidukid, masinad ja agregaadid, mis on ajutiselt teistele põllumajandusettevõtetele välja renditud.
	Mitme põllumajandusettevõtte kasutuses olevad masinad
1.	*Mõnele teisele põllumajandusettevõttele kuuluvad masinad*
I.	Mõnele teisele põllumajandusettevõttele kuuluvad mootorsõidukid, masinad ja agregaadid, mida vaatlusalune ettevõte kasutab (näiteks vastastikuse abistamise alusel või rentides neid masinate rentimisega tegelevalt sündikaadilt).
2.	*Ühistule kuuluvad masinad*
I.	Ühistule kuuluvad mootorsõidukid, masinad ja agregaadid, mida vaatlusalune põllumajandusettevõte kasutab.
3.	*Ühisomandis olevad masinad*
I.	Kahe või enama põllumajandusettevõtte ühisomandis olevad või masinate ühiskasutamiseks loodud ettevõttele kuuluvad mootorsõidukid, masinad ja agregaadid.
	Vastavat teenust osutavale ettevõttele kuuluvad masinad
I.	Põllumajandusteenust osutavale ettevõttele kuuluvad mootorsõidukid, masinad ja agregaadid.
II.	Teenust osutavaks ettevõtteks on lepingu alusel ning mootorsõidukite jms abil põllumajandusettevõttes teenust pakkuv ettevõte. Teenuse pakkumine võib olla ettevõtte põhitegevusala või lisategevusala (näiteks ettevõtted, mille põhitegevusalaks on põllutöömasinate müümine või parandamine, põllumajandussaaduste- ja toodetega kauplemine ja nende ümberehitamine, põllumajandus, või kes töötavad kohaliku looduskaitseasutuse heaks).
K/1	**Neljarattalised traktorid, roomiktraktorid, šassiitraktorid**
I.	Kõik põllumajandusettevõttes kasutatavad vähemalt kahe teljega traktorid ja muud põllumajandustraktorina kasutatavad mootorsõidukid. Käesolevasse kategooriasse kuuluvad erisõidukid, näiteks põllumajandusmasinatena kasutatavad maastiku- ja unimog-tüüpi autod jne.
	Käesolevasse kategooriasse ei kuulu vaatlusaluse 12 kuu jooksul ainult metsanduses, kalanduses, kraavide ja teede ehituses ning muudel kaevamistöödel kasutatud mootorsõidukid.
K/2	**Kultivaatorid, reavahekultivaatorid, mootorfreesid, mootorniidukid**
I.	Põllumajanduses, aianduses ja viinamarjakasvatuses kasutatavad ühe teljega või samalaadsed telgedeta mootorsõidukid.
II.	Siia ei kuulu ainult parkides ja muruplatsidel kasutatavad masinad.

▼M1

K/3 **Kombainid**

I. Iseliikuvad, traktori tõmmatavad või traktoritele monteeritavad masinad teravilja (sealhulgas riis ja maisiterad), läätsede ja õliseemnete, kaunviljade ja kõrreliste heintaimede seemnete jne koristamiseks ja viljapeksmiseks.

II. Siia ei kuulu erimasinad herneste koristamiseks.

K/9 **Muud täiesti mehhaniseeritud saagikoristajad**

I. Iseliikuvad, traktori tõmmatavad või traktorile monteeritavad masinad (välja arvatud kombainid (K/3)) suhkrupeedi, kartulite või söödataimede saagi pidevaks koristamiseks.

II. Põllukultuuri saagi võib koristada ühe või mitme tegevuse käigus (näiteks kasutatakse üksteise järel mitut erineva funktsiooniga masinat; sellisel juhul loetakse erinevad masinad üheks masinaks).

K/10 **Niisutusseadmed**

I. Igasugused niisutamiseks kasutavad seadmed sõltumata sellest, kas vett pritsitaks taimedele, või lastakse kraavidesse või maa sees olevatesse torudesse.

II. Käesolevasse kategooriasse ei kuulu seadmed, mida kasutatakse ainult köögiviljanduses või kasvuhoonetes, kuid siia kuuluvad põlluköögiviljade kasvatamisel kasutatavad seadmed.

K/10 a) *Teisaldatavad niisutusseadmed*

I. Kõik niisutamiseks kasutatavad seadmed, mida on võimalik ühe vegetatsiooniperioodi jooksul ühelt põllult teisele viia.

K/10 b) *Püsivad niisutusseadmed*

I. Kõik niisutamiseks kasutatavad seadmed, mis on statsionaarsed või mida ei ole võimalik vegetatsiooniperioodi jooksul ühest kohast teise viia.

L. **PÕLLUMAJANDUSETTEVÕTTE TÖÖJÕUD**

Põllumajandusettevõtte tööjõu kohta kogutakse statistilist teavet viisil, et oleks võimalik koostada tabelid, milles andmeid tööjõu kategooriate ja liikide kohta (näiteks vanuse ja tööaja kohta) oleks võimalik võrrelda teiste andmete ja/või teiste uuritavate näitajatega. See tähendab seda, et iga põllumajandusettevõttes töötav isik liigitatakse vastavalt kõikidele klassidele, mida kategooria puhul nõutakse.

Iga inimese kohta kogutakse andmeid üks kord, st kui inimesel on põllumajandusettevõttes mitu ülesannet, näiteks põllumajandusettevõtja abikaasa puhul, kes on samal ajal ettevõtte juhataja, ei tohi selle inimese kohta andmeid mitu korda märkida. Andmeid kogutakse kategooriate järjekorras, st kõigepealt roll ettevõtjana, siis juhataja, abikaasa ja muu perekonnaliikmena.

Põllumajandusettevõtete ühendusel (vaata B/1 b)) ei ole perekonnaliikmetest tööjõudu. Seetõttu märgitaks põllumajandusettevõtete ühenduse puhul andmed kategooriate "abikaasa" (tavaliselt L/2) ja "teised perekonnaliikmed" (tavaliselt L/3 a) ja L/3 b)) kohta kategooria L/4 juurde.

Põllumajandusettevõtete puhul, kus ettevõtjaks on juriidiline isik, kategooriaid "ettevõtja" (L/1), "abikaasa" (L/2) ja "muud perekonnaliikmed" (L/3 a) ja b)) ei täideta. Ettevõtte juhataja märgitakse kategooriasse L/1 a) ja teda käsitatakse tööjõuna väljastpoolt perekonda. Kui põllumajandusettevõtte juhataja abikaasa või perekonnaliikmed töötavad ettevõttes regulaarselt, märgitakse need kategooriasse L/4, ja kui nad töötavad ettevõttes ebaregulaarselt, kategooriasse L/5 ja 6.

L/1–L/6 **Põllumajandusettevõtte tööjõud**

I. Kõik vaatlusaluses põllumajandusettevõttes vaatluspäevale eelneva 12 kuu jooksul põllumajandustöid teinud kohustus-

▼M1

liku hariduse saanud isikud (kes on jõudnud koolikohustuse lõppemise ikka).

Vaatluse käigus registreeritakse, kuid ei märgita kategooriasse "Põllumajandusettevõtte tööjõud kokku", järgmised isikud:

— ainuettevõtjad, kes ei tee põllumajandusettevõttes põllumajandustöid,

— ainuettevõtjate abikaasad, kes ei tee põllumajandusettevõttes põllumajandustöid.

Vaatlus ei hõlma põllumajandusettevõtete ühenduse osanikke, kes ei osale ettevõtte põllumajandustöödes.

Vaatlusperiood võib olla lühem kui 12 kuud juhul, kui andmed põhinevad 12 kuu andmetel.

Põllumajandusettevõtte tööjõu hulka arvatakse kõik jätkuvalt ettevõttes töötavad pensioniikka jõudnud isikud.

Koolikohustuslik iga liikmesriikides:

Belgia	18
Taani	16
Saksamaa	15 või 16
Kreeka	15
Hispaania	16
Prantsusmaa	16
Iirimaa	15
Itaalia	16
Luksemburg	15
Madalmaad	16
Austria	15
Portugal	15
Soome	16
Rootsi	16
Ühendkuningriik	16

▼A1

Tšehhi Vabariik	15
Eesti	17
Küpros	15
Läti	18
Leedu	16
Ungari	16
Malta	16
Poola	18
Sloveenia	15
Slovakkia	16

▼M4

Bulgaaria	16
Rumeenia	15

▼M1

Belgias, Saksamaal ja Madalmaades kohaldatakse teatava vanuseni täisajaga kohustuslikku koolitust ja osalise ajaga kohustuslikku koolitust (tavaliselt õppepraktika), mis kestab vähemalt kaks kuni kolm aastat. Saksamaa erinevates liidumaades kohaldatakse erinevaid eeskirju.

Märkus: neid vMärkus:anusepiire ei tuleks tõlgendada väga rangelt, kuna mitmes liikmesriigis on vanuse ülempiiri asemel ette nähtud kooliaastate arv. Seetõttu võib tavapärasest kooliminekueast erinevas vanuses kooli läinud inimene kooli samuti tavapärasest erinevas vanuses lõpetada.

Käesolevasse kategooriasse ei kuulu põllumajandusettevõttes töötav tööjõud, kelle on palganud kolmas isik või mis on

▼M1

hõlmatud toetuste andmise vastastikuse korraga (näiteks lepinguline või ühistute tööjõud).

L/1–L/6 **Põllumajandustöö**

I. Vaadeldavas ettevõttes tehtav töö, mis aitab kaasa II lisas loetletud toodete tootmisele ning nende toodete mahu säilitamisele või nendest tootmistegevustest otseselt tuletatud tegevusele.

II. "Tootmisele kaasaaitav töö" hõlmab muu hulgas järgmiseid tegevusi:

— haldamine ja juhtimine (ost ja müük, raamatupidamine jne),

— põllutöö (kündmine, heinategemine, saagikoristamine jne),

— loomade kasvatamine (söödajahu valmistamine ja jaotamine, lüpsmine, loomade eest hoolitsemine jne),

— põllumajandusettevõttes ladustamise, töötlemise ja põllumajandussaaduste pakendamisega seotud tööd (sileerimine, pakendamine jne),

— (hoonete, masinate, seadmete jne) hooldustööd,

— vedu põllumajandusettevõtte enda kuludega, kui see viiakse läbi ettevõtte oma tööjõu abil,

— kõik põllumajandusega mitteseotud, kuid sellest lahutamatud kõrvaltegevused. Need on põllumajandustootmisega tihedalt seotud tegevused, mida ei ole võimalik põhitegevusalast lahutada (näiteks või valmistamine).

Kategooriasse "Põllumajandusettevõtte põllumajandustöö" ei kuulu:

— töö ettevõtja/osaniku või juhataja ja tema perekonna kodumajapidamises.

— metsanduse, jahinduse, kalanduse või kalakasvatusega seotud tegevus (sõltumata sellest, kas seda tehakse põllumajandusettevõttes või mitte). Piiratud hulga selliseid põllumajandustöötaja tegevusi võib arvata siia kategooriasse juhul, kui neid tegevusi on võimatu eraldi mõõta,

— kõik põllumajandusega mitteseotud, kuid sellest lahutatavad tegevused (näiteks põllumajandusettevõttes põllumajandussaaduste ja -toodete töötlemine),

— igasugune põllumajandusega mitte seotud tegevus,

— mis tahes muu ettevõtlus (vaata L/7–L/9 "Muu ettevõtlus" ja kategooria M/1), mille läbiviijaks on ettevõtja ja/või tööjõud.

L/1–L/6 **Põllumajandusettevõttes töötatud aeg**

I. Põllumajandusettevõttes (v.a ettevõtja või juhataja kodumajapidamises) tegelikult töötatud aeg.

II. "Täisajaga töö" on töölepinguid reguleerivate siseriiklike õigusnormide alusel nõutav minimaalne tööaeg. Kui siseriiklikes õigusnormides ei ole töötundide arvu aasta kohta märgitud, loetakse miinimumarvuks 1 800 tundi (225 8tunnist tööpäeva).

L/1 ja L/1 a) *Põllumajandusettevõtte ettevõtja ja juhataja: põllumajandusettevõtte ettevõtja ja juhataja on määratletud kategooriates B/1 ja B/2*

II. Vajalik teave märgitakse põllumajandusettevõtte ettevõtja (L/1) või põllumajandusettevõtte juhatajana (L/1 a)) tegutseva füüsilise isiku kohta. Kui põllumajandusettevõtteks on põllumajandusettevõtete ühendus, märgitakse selle isiku andmed, keda loetakse ettevõtjaks (vaata B/1 b)). Andmed märgitakse ainult füüsiliste isikute puhul. Kui ettevõtjaks on juriidiline

▼M1

isik, märgitakse andmed ainult põllumajandusettevõtte juhataja kohta.

L/2 **Ettevõtja abikaasa**

II. Andmed kogutakse ainuettevõtjate abikaasade kohta, ka siis, kui abikaasa selles põllumajandusettevõttes ei tööta. Kui abikaasa on põllumajandusettevõtete ühenduse osanik, märgitakse tema andmed kategooria L/4 alla. Kui abikaasa on põllumajandusettevõtete juhataja, märgitakse tema andmed kategooria L/1 a) alla.

L/3 **Muud ettevõtja pereliikmed**

I. Ainuettevõtja pereliikmed, välja arvatud abikaasa, kes teevad põllumajandusettevõttes põllumajandustöid, kuid kes võivad elada mujal.

II. Kategooriasse "Põllumajandusettevõtte ettevõtja pereliikmed" märgitakse üldjuhul abikaasa, sugulased ülenevas ja alanevas liinis (sealhulgas abiellumise ja lapsendamise kaudu) ning ettevõtja või tema abikaasa vennad ja õed (vaata B/2 a)). Seejuures pole oluline, kas need isikud saavad töötasu või töötavad regulaarselt.

Kui põllumajandusettevõtte ettevõtja pereliige on ettevõtte juhataja, tuleb tema andmed märkida kategooria L/1 a) alla, ning kui ta on põllumajandusettevõtete ühenduse osanik, kategooria L/4 alla.

L/4–L/6 **Tööjõud väljapoolt perekonda**

I. Kõik isikud, kes teevad põllumajandusettevõttes põllumajandustööd ja saavad selle eest tasu, välja arvatud põllumajandusettevõtte ettevõtja ja tema pereliikmed.

II. Käesolevasse kategooriasse kuuluvad põllumajandusettevõtete ühenduse osanikud, välja arvatud ettevõtjana käsitatav osanik (vaata B/1 b)), kõik põllumajandusettevõtete ühenduse osanike abikaasad ja pereliikmed, kes teevad põllumajandusettevõttes põllumajandustööd. Neid käsitatakse tööjõuna väljastpoolt perekonda sõltumata sellest, kas nad saavad palka või mitte.

L/4 **Regulaarselt kasutatav tööjõud väljastpoolt perekonda**

I. Korrapäraselt kasutatav tööjõud: vaatlusaluses põllumajandusettevõttes vaatlusele eelneva 12 kuu jooksul igal nädalal põllumajandustööd teinud isikud, sõltumata töönädala pikkusest.

Käesolevasse kategooriasse kuuluvad ka isikud, kes tegid regulaarselt tööd, kuid ei saanud järgmistel põhjustel seda terve ajavahemiku jooksul teha:

1) põllumajandusettevõtte erilised tootmistingimused;

2) töölt puudumine puhkuse, sõjaväeteenistuse, haiguse, õnnetusjuhtumi või surma tõttu;

3) põllumajandusettevõttes töö alustamine või lõpetamine;

4) kogu põllumajandusettevõtte töö seiskumine õnnetusjuhtumi (üleujutus, tulekahju jne) tõttu.

II. Eriliste tootmistingimustega põllumajandusettevõteteks (punkt 1) on näiteks avamaal oliivide või viinamarjade või puu- ja köögiviljade või heinamaal nuumkarja kasvatamisele spetsialiseerunud ettevõtted, mis vajavad tööjõudu üksnes mõneks kuuks.

Punkt 3 hõlmab samuti töötajaid, kes lõpetavad vaatluspäevale eelneva 12 kuu jooksul töö ühes põllumajandusettevõttes, et alustada tööd mõnes teises.

Lühiajalisi hooajatöötajaid, näiteks puu- ja köögiviljakorjajaid, ei märgita käesoleva kategooria, vaid kategooriate L/5 ja L/6 alla, kuhu märgitakse ka töötatud päevade arv.

▼M1

L/5 ja L/6	**Väljastpoolt perekonda pärit ebaregulaarne tööjõud**
I.	"Keda ei kasutata regulaarselt": töötajad, kes ei töötanud vaatluspäevale eelneva 12 kuu jooksul igal nädalal põllumajandusettevõttes muul kui kategoorias L/4 loetletud põhjusel.
L/5 ja L/6	**Väljastpoolt perekonda pärit ebaregulaarse tööjõu tööpäevade arv**
I.	Iga päev, mille eest töötajale makstakse täistööpäeva eest makstavat tasu ja mille ajal on tehtud sellist tööd, mida täisajaga põllumajandustöötaja tavapäraselt teeb. Tööpäevade hulka ei loeta puhkuse- ja haiguspäevi.
II.	Täistööpäevaks loetakse täisajaga töötavate alaliste töötajate tavapärane tööpäev. Ebaregulaarselt töötavate isikute tööaeg arvutatakse ümber täistööpäevadeks isegi siis, kui töövõtulepingusse on märgitud korrapäraselt töötavate töötajatega võrreldes pikemad või lühemad tööpäevad.
L/7–L/9	**Muu ettevõtlus**
I.	Mis tahes ettevõtlus (välja arvatud kategoorias L määratletud põllumajandustööga seotud tegevus), mida viiakse läbi tasu eest (palk, töötasu, kasumi või muu väljamakse, sealhulgas loonuspalk osutatud teenuse alusel).
II.	Sealhulgas põllumajandusettevõttes või teistes põllumajandusettevõtetes läbi viidud põllumajandusega mitte seotud tegevused (telkimisplatsid, turistide majutamine jne), samuti tegevus mittepõllumajanduslikes ettevõtetes. Käesolevasse kategooriasse kuulub mõnes teises põllumajandusettevõttes läbiviidav põllumajandustöö. Käesolevasse kategooriasse ei kuulu mittepõllumajanduslik kõrvaltegevus, mida ei saa põllumajanduslikust tööst eristada. L/7: andmed kogutakse ainult nende ettevõtjate kohta, kes on ise ka põllumajandusettevõtte juhatajaks. L/8: abikaasa andmed kogutakse ainult nende põllumajandusettevõtete puhul, millel on ainuettevõtja (ka nende kohta, kes ei osale põllumajandusettevõtte põllumajandustöös). L/9: andmed kogutakse ainult nende põllumajandusettevõtete kohta, millel on ainuettevõtja. Kui ettevõtjaks on juriidiline isik, juhatajate kohta andmeid ei koguta.
	Põhitegevusala
I.	Tegevus, mille andmeesitaja on esitanud põhitegevusalana.
II.	Tavaliselt tegevus, mis võtab rohkem aega kui vaadeldavas põllumajandusettevõttes tehtav põllumajandustöö. Kui andmeesitaja ei tööta tegelikult põllumajandusettevõttes, loetakse põhitegevusalaks eespool kirjeldatud muu ettevõtlus.
	Kõrvaltegevus
I.	Mis tahes andmeesitaja muu tegevus, kui ta märgib vaadeldava ettevõtte põllumajandusliku tegevuse oma põhitegevusalaks.
II.	Tavaliselt tegevus, mis võtab vähem aega kui vaatlusaluses põllumajandusettevõttes tehtav põllumajandustöö.
L/10	**Põllumajandusettevõttes otseselt mitte töötavate isikute (nt töövõtja töötajate) tehtud põllumajandustöö tööpäevade koguarv (täistööaja ekvivalendina), välja arvatud punktides L/1–L/6 märgitud arv**
I.	Igat liiki põllumajandustöö (vaata märkuseid kategooriate L/1–L/6 "Põllumajanduslik töö" all), mida teevad põllumajandusettevõttes otseselt mitte töötavad isikud, kes on füüsilisest isikust ettevõtjad või kolmandate osapoolte (näiteks tööettevõtjad või ühistud) poolt palgatud isikud. Töötatud tundide arv tuleb arvutada ümber täistööpäevadeks või -nädalateks.

▼M1

II. Käesolevasse kategooriasse kuuluvad põllumajandusettevõttes teiste isikute või ettevõtete nimel töötavate isikute tööpäevad. Käesolevasse kategooriasse ei kuulu põllumajandusliku raamatupidamisettevõtte poolt tehtud töö ja tasuta vastastikune abi.

M. **MAAELU ARENG**

Käesolevas osas kogutakse teavet selle kohta, kas põllumajandusettevõtte ettevõtja ja/või abikaasa või teised pereliikmed või üks või mitu põllumajandusettevõtete ühenduse osanikku tegelevad ettevõtlusega, mis ei ole seotud kategooriates L/1–L/6 määratletud põllumajandustöödega, kuid mis on põllumajandusettevõttega otseselt seotud ja millel on põllumajandusettevõttele majanduslik mõju.

Ühes põllumajandusettevõttes võib samal läbi viia mitut sellist tegevust. Kõik need tegevused tuleks registreerida.

Käesolevasse kategooriasse ei kuulu ettevõtlus, mida ei ole põllumajanduslikust tegevusest võimalik eristada.

Käesolevasse kategooriasse ei kuulu ka metsandus.

M/1 **Põllumajandusettevõttega otseselt seotud ettevõtlus**

I. Ettevõtlus, mille puhul kasutatakse põllumajandusettevõtte ressursse (maa-ala, hooned, seadmed, jne) või tooteid.

II. Kui kasutatakse tööjõudu ainult väljastpoolt perekonda ja ei kaasata muid põllumajandusettevõtte ressursse, loetakse tööjõud kahes erinevas ettevõttes töötavaks ning seda tegevust ei käsitata otseselt põllumajandusettevõttega seotud tegevusena.

Käesolevasse kategooriasse ei kuulu tegevus, millega puuduvad otsesed seosed (näiteks pood, kus ei müüda oma põllumajandusettevõtte tooteid).

M/1 a) *Turism, majutusteenus ja muud vaba aja veetmisega seotud tegevused*

I. Igasugused turismi, majutusteenuste, turistidele või teistele rühmadele põllumajandusettevõtte tutvustamise, spordi ja puhketegevusega seotud tegevused, mille käigus kasutatakse ettevõtte maa-ala, hooneid või muid ressursse.

M/1 b) *Käsitöö*

I. Põllumajandusettevõtte ettevõtja või pereliikmete poolt või perekonda mitte kuuluva tööjõu poolt valmistatud käsitöö, tingimusel et nad teevad ka põllumajandustöid, sõltumata sellest, kuidas tooteid müüakse.

M/1 c) *Põllumajandussaaduste töötlemine*

I. Põhisaaduse töötlemine põllumajandusettevõttes kõrvalsaaduseks, sõltumata sellest, kas toormaterjal on põllumajandusettevõttes toodetud või mujalt ostetud.

II. See hõlmab muu hulgas ka lihatöötlemist, juustuvalmistamist, veinitootmist jne.

Käesolevasse kategooriasse kuulub igasugune põllumajandustoodete töötlemine, sõltumata sellest, kas seda käsitatakse põllumajandusliku tegevuse osana või mitte (mõnes piirkonnas loetakse veinivalmistamist viinamarjakasvatusprotsessi osaks ning mujal mõneks muuks protsessiks).

Käesolevasse kategooriasse kuulub samuti põllumajandustoodete müük vahetult tarbijale, välja arvatud juhul, kui toodet ei ole üldse vastavas põllumajandusettevõttes töödeldud (näiteks ei kuulu siia vahetult naabritele müüdav piim, kuna sellisel juhul ei ole töötlemine vajalik). Käesolevasse kategooriasse ei kuulu põllumajandustoodete tootmine ainult oma tarbeks või selliste toodete võimaliku ülejäägi müümine.

▼**M1**

M/1 d)	*Puidutöötlemine (nt saagimine jms)*
I.	Põllumajandusettevõttes turustamise eesmärgil toorpuidu töötlemine (puidu saagimine jne).
II.	Täiendav töötlemine, näiteks puidust mööbli tootmine, märgitakse tavaliselt kategooria M/1 b) alla.
M/1 e)	*Akvakultuur*
I.	Põllumajandusettevõttes toodetud kalad, vähid jms toodang.
II.	Käesolevasse kategooriasse ei kuulu tegevus, mis hõlmab ainult kalapüüki.
M/1 f)	*Taastuva energia tootmine (tuuleenergia, õlgede põletamine jne)*
I.	Turustamiseks ette nähtud taastuva energia tootmine, sealhulgas tuuleveskid või biogaasi abil elektri tootmine, põllumajandussaaduste ja -toodete, õlgede või puidu müümine energiatootmise jaoks jne.
II.	Käesolevasse kategooriasse ei kuulu põllumajandusettevõtte oma tarbeks toodetud taastuv energia.
M/1 g)	*Lepinguline töö (kasutades põllumajandusettevõtte seadmeid)*
I.	Lepinguline töö, kasutades tavaliselt põllumajandussektorisse kuuluva või väljaspool seda oleva ettevõtte seadmeid, näiteks lumekoristus, transporditööd, maastikuhooldus, põllumajandus- ja keskkonnateenused jne.
M/1 h)	*Muud*
I.	Mujal märkimata ettevõtlus, sealhulgas karusloomade kasvatamine.
N.	**KESKKONNAASPEKTID**
N/1	**Niisutusvee päritolu**
I.	Põllumajandusettevõttes kasutatava niisutusvee päritolu, millest saadakse kogu vesi või suurem osa sellest.
II.	Põllumajandusettevõte võib sõltuvalt ilmast või hinnatingimustest kasutada ühte või mitut niisutusveeallikat. Käesoleva kategooria puhul kogutakse andmeid selle allika kohta, mida kasutatakse tavalise või kuiva aasta korral. Kui vaatlusaastale eelnenud aasta oli ebatavaliselt vihmane, tuleks andmeid koguda mõne muu aasta kohta.
N/1 a)	*Põhjavesi*
I.	Põllumajandusettevõtte maa-alal või selle läheduses asuvad veeallikad, mille vesi on pärit puurkaevust või salvkaevust või vabalt voolavast looduslikust põhjaveeallikast või mõnest muust samalaadsest allikast.
II.	Neid allikaid ei pea põllumajandusettevõttes kasutama üksnes niisutamiseks, vaid ka teistel eesmärkidel.
N/1 b)	*Ettevõtte pinnavesi (tiigid või tammid)*
I.	Väiksed looduslikud tiigid või kunstlikud tammid, mis asuvad täielikult põllumajandusettevõtte maa-alal või mida kasutab ainult üks põllumajandusettevõte.
II.	Algseks veeallikaks võib olla veehoidlatesse kogutav vihma- või põhjavesi. Kui põhjavesi kogutakse tammi ainult niisutusperioodil, märgitakse see kategooriasse N/1 a).
N/1 c)	*Pinnavesi väljaspool ettevõtet olevatest järvedest, jõgedest või vooluveekogudest*
I.	Värske pinnavesi (järved, jõed, muud veeteed), mis ei ole kunstlikult niisutamiseks loodud.
II.	Kunstlikud tammid, kanalid või jõed, isegi kui neid ei ole loodud konkreetselt niisutamiseks, arvatakse kategooria N/1 d) alla.

▼M1

Käesolevasse kategooriasse kuuluvad väiksed tammid (alla 1 000 m^3), mis on ehitatud ainult väikestes ojades pumpade korralikuks funktsioneerimiseks.

N/1 d) *Vesi ühisest veevarustussüsteemist väljaspool ettevõtet*

I. Väljastpoolt põllumajandusettevõtet pärinevad veeallikad, välja arvatud kategooria N/1 c) all nimetatud, mida kasutab vähemalt kaks põllumajandusettevõtet. Selliseid veeallikaid kasutatakse tavaliselt tasu eest.

II. Veevarustus võib olla kas avalik või eraomandis. Vee allikas ei ole oluline. Käesolevasse kategooriasse kuulub tavaliselt ka põllumajandusettevõttesse paakides veetav vesi, välja arvatud juhul, kui allikaks on ilmselgelt kategoorias N/1 c) kirjeldatud pinnavesi.

N/1 e/i) Magestatud vesi või riimvesi

I. Vesi, mis on pärit väga soolastest allikatest (näiteks Atlandi ookean või Vahemeri) ja mida töödeldakse enne kasutamist soolakontsentratsiooni vähendamiseks (magestatakse), või riimvee (madala soolasusega vesi) allikatest (Läänemeri ja teatavad jõed) ja mida on võimalik kohe ilma töötlemata kasutada.

N/1 e/ii) Korduvkasutatav vesi

I. Heitvesi, mis on puhastatud ning mis tarnitakse kasutajale uuesti kasutatava veena.

N/2 **Kasutatavad niisutusmeetodid**

II. Käesolevasse kategooriasse ei kuulu katmikaladel või kõrge katte all või koduaedades põllukultuuride kastmisel kasutavad niisutusmeetodid.

N/2 a) *Pindniisutus (üleujutamine, vaod)*

I. Vee suunamine gravitatsiooni jõul mööda maapinda, kogu ala üleujutamise või vee suunamise teel läbi põllukultuuride ridade vahel olevate vagude.

N/2 b) *Vihmutus*

I. Taimede niisutamine kõrgel rõhul maatükile vee pihustamise teel.

N/2 c) *Tilkkastmine*

I. Taimede niisutamine, suunates vee tilkhaaval taimede juurtele või kasutades mikrovihmutitega või tekitades udule sarnanevad tingimused.

N/3 **Mitteharitavad põlluääred või põldude osad, mida ettevõtja säilitab keskkonnakaitse eesmärkidel ja saab selle eest ühenduse toetust**

I. Mitteharitavad põlluääred või põldude osad, mida ettevõtja säilitab keskkonnakaitse eesmärkidel siseriiklikes või piirkondlike maaelu arengu programmdokumentides heaks kiidetud põllumajanduse keskkonnapoliitikaga seotud keskkonnakaitse eesmärgil ja mille eest ta saab määruse (EÜ) nr 1257/1999 sätetele vastavalt makseid. Selliste alade laius ületab tavapärase heade põllumajanduslike tavadega või asjakohaste õigusaktidega sätestatud kohustused. Need alad saab sõltuvalt sellest, mida kokkulepetes sätestatud eeskirjad ette näevad, kanda kategooriasse H/1 või I/8.

II. Siin nimetatud toetuskavade eesmärk on tavaliselt suurendada põllumajandusettevõtte bioloogilist mitmekesisust või kaitsta põhja- või pinnavett. Käesolevasse kategooriasse kuuluvad eelkõige alad, kus ei ole pikema aja (vähemalt 10 aastat) jooksul põllumajandustööd tehtud, ning alad, kus viiakse läbi biotoopidega seotud tegevust.

Selliste alade kasutamise ja juhtimise eeskirjad erinevad sõltuvalt siseriiklikest või piirkondlikest kavadest, kuid võimaldavad neid kasutada väga ulatuslikuks karjatamiseks

▼M1

või kasvanud rohu eemaldamiseks. Pestitsiidide või väetiste kasutamine ei ole tavaliselt lubatud.

Külvamisel ja muudel põllutöödel vajalikud masinate tavalised ümberpööramisalad ja kitsad põlluäärеd, mida loetakse heade põllumajandustavade osaks, ning mille jaoks oleks vaja määruse (EÜ) nr 1251/99 alusel anda toetust, loetakse põllul kasvatatava põllukultuuri osaks ja seetõttu ei kuulu need alad käesolevasse kategooriasse.

▼B

II LISA

A. PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE JA -TOODETE LOETELU (1)

01.1		**Põllukultuuridest saadud tooted, köögivilja- ja aiandussaadused**
01.11		**Teraviljasaadused ja muud põllukultuuridest saadud tooted**
01.11	1	**Teravili**
	11	Kõva nisu 11.1 Talinisu 11.2 Suvinisu
	12	Pehme nisu 12.1 Talinisu 12.2 Suvinisu
	13	Mais
	14	Koorimata riis
	15	Oder 15.1 Talioder 15.2 Suvioder
	16	Rukis ja kaer 16.1 Rukis 16.11 Talirukis 16.12 Suvirukis 16.2 Kaer
	17	Muu teravili 17.1 Terasorgo 17.2 Tatar 17.3 Hirss 17.4 Kanaari paelrohi 17.5 Speltanisu 17.6 Meslin 17.7 Tritikale 17.8 Muu
01.11	2	**Muud põllukultuuridest saadud tooted**
	21	Kartul 21.1 Varajane kartul 21.2 Muu kartul
	22	Kaunviljad 22.1 Inimtoiduks mõeldud herned ja söödahernes 22.11 Herned, v.a söödahernes 22.12 Söödahernes 22.2 Kikerhernes 22.3 Inimtoiduks mõeldud aeduba

(1) Käesolev loetelu põhineb "Põllumajanduse ja metsanduse arvepidamise käsiraamatu (rev. 1) (1977)" inglisekeelse versiooni lisal 1-A "Põllumajandussektori tegevuse eripärade loetelu".

▼B

		22.4 Läätsed
		22.5 Põlduba
		22.6 Põlduba
		22.7 Muud läätsed
		22.71 Hiirehernes
		22.72 Lupiin
		22.73 Mujal liigitamata läätsed, samuti kuivatatud köögiviljasegud ning teravilja ja kuivatatud köögiviljasegud
	23	Tärklise- ja inuliinisisaldusega juured ja mugulad
		23.1 Maniokk
		23.2 Maguskartul
		23.3 Maapirn
		23.4 Saalep
		23.5 Muud juured ja mugulad
01.11	3	**Õlikultuurid**
		31 Soja
		32 Maapähklid
		33 Õliseemned, v.a troopilised
		33.1 Rapsi- või rüpsiseemned
		33.2 Päevalilleseemned
		33.3 Seesamiseemned
		33.4 Sinepiseemned
		33.5 Värvisaflooriseemned
		34 Puuvillaseemned
		35 Troopilised õliseemned ja õliviljad
		35.1 Kopra
		35.2 Linaseemned
		35.3 Palmipähklid ja nende tuumad
		35.4 Riitsinuseseemned
		35.5 Muud troopilised õliseemned ja õliviljad
		35.51 Mooniseemned
		35.52 Võiseemnikupähklid
		35.53 Muud
01.11	4	**Toortubakas**
	41	Tubakas, leherootsudega
	42	Osaliselt või täielikult eemaldatud leherootsudega tubakas
01.11	5	**Suhkrukultuurid**
	51	Suhkrupeet
	52	Suhkruroog
01.11	6	**Söödakultuurid**
	61	Töötlemata teraviljapõhk ja seemnekestad [1]
	62	Muud
		62.1 Kaalikas
		62.2 Söödapeet
		62.3 Söödajuurvili
		62.4 Hein
		62.5 Lutsern
		62.6 Ristik

▼B

		62.7 Esparsett
		62.8 Söödakapsas
		62.9 Lupiin
		62.10 Hiirehernes ja muud söödad (sealhulgas rohelisena koristatud söödamais)
01.11	7	**Kiutaimed**
	71	Puuvill, kraasimata ja kammimata
	72	Džuut ja muud niinekiud
	73	Lina, harilik kanep ja muud kiutaimed
		73.1 Toorlina või leotatud lina
		73.2 Toorkanep või leotatud kanep
		73.3 Toorkookoskiud
		73.4 Toorabaka
		73.5 Muud toorkiutaimed
01.11	8	**Looduslik kautšuk, toores**
	81	Kummilateks, toores
	82	Muu looduslik kautšuk
01.11	9	**Tehnilised kultuurid**
	91	Aromaatsed- ja ravimtaimed
		91.1 Lagritsajuur
		91.2 Ženšenni juured
		91.3 Muud aromaatsed- ja ravimtaimed
	92	Suhkrupeedi ja söödataimede seemned
		92.1 Suhkrupeedi seemned
		92.2 Söödataimede (v.a peedi) seemned
		92.21 Lutserniseemned
		92.22 Ristikuseemned
		92.23 Aruheinaseemned
		92.24 Aasnurmika seemned
		92.25 Raiheinaseemned
		92.26 Timutiseemned
		92.27 Muud seemned
	93	Mujal liigitamata tehnilised kultuurid
		93.1 Humalakäbid, värsked
		93.2 Muud tehnilised kultuurid
01.12		**Taimsed saadused, aiasaadused ja istutusmaterjalid**
01.12	1	**Köögivili**
	11	Juurköögivili
		11.1 Sibul
		11.2 Šalott
		11.3 Küüslauk
		11.4 Porrulauk
		11.5 Muud sibulköögiviljad
		11.6 Porgand
		11.7 Naeris
		11.8 Söögipeet
		11.9 Aed-piimjuur

▼B

		11.10 Juurseller
		11.11 Redis
		11.12 Muud samalaadsed juurviljad
	12	Viliköögivili
		12.1 Tomat
		12.2 Kurk ja kornišon
		12.3 Kaunviljad
		12.31 Herned
		12.32 Aedoad
		12.33 Muud kaunviljad
		12.4 Melonid, (sealhulgas arbuusid)
	13	Muu värske köögivili
		13.1 Kapsas, lillkapsas ja muud toiduks kasutatavad kapsad
		13.11 Lillkapsas ja spargelkapsas
		13.12 Rooskapsas
		13.13 Muud (nuikapsas, valge peakapsas, punane peakapsas, kähar peakapsas, jne)
		13.2 Salat ja sigur
		13.21 Salat
		13.211 Peasalat
		13.212 Muu salat
		13.22 Sigur
		13.221 Salatsigur
		13.222 Muu sigur
		13.3 Muud köögiviljad
		13.31 Artišokk
		13.32 Spargel
		13.33 Baklažaanid, kabatšokid ja kõrvitsad
		13.34 Seller, v.a juurseller
		13.35 Seened ja trühvlid
		13.351 Seened
		13.352 Trühvlid
		13.36 Perekondadesse *Capsicum* või *Pimenta* kuuluvad viljad
		13.37 Spinat, uusmeremaa spinat ja aedspinat
		13.38 Muud (petersell, salatkress, rabarber, põldkännak, hispaania artišokk, kardon, jne)
01.12	2	**Kultuurtaimed, dekoratiivtaimed ja lilled**
	21	Kultuurtaimed, rohelised või õistaimed
		21.1 Kasvu- või õitsemisstaadiumis taimesibulad, varre- ja juuremugulad, mugulsibulad, juurmise lehekodarikuga lühivõsud ja risoomid
		21.2 Muud elustaimed (sh nende juured), pistikud ja pookoksad
		21.21 Juurdumata pistikud ja pookoksad
		21.22 Puud, põõsad ja põõsastikud
		21.23 Rododendronid ja asalead
		21.24 Roosid
		21.25 Muud
	22	Lõikelilled

▼B

	23	Lilleseemned või puuviljaseemned
	24	Aiandusseeme ja seemikud
01.13		**Viinamarjad, puuviljad ja pähklid; vürtsid ja jookide valmistamiseks kasutatavad taimed**
01.13	1	**Viinamarjad**
	11	Lauaviinamarjad
		11.1 Värsked viinamarjad
		11.2 Rosinad
	12	Veiniviinamarjad
01.13	2	**Puuviljad ja pähklid**
	21	Muud troopilised puuviljad
		21.1 Kookospähklid
		21.2 Brasiilia pähklid
		21.3 Kašupähklid
		21.4 Banaanid
		21.5 Datlid
		21.6 Viigimarjad
		21.7 Ananassid
		21.8 Avokaado
		21.9 Guajaavid, mangod ja mangostanid
		21.10 Muud troopilised puuviljad
	22	Tsitrusviljad
		22.1 Apelsinid
		22.2 Mandariinid (sealhulgas tangeriinid ja satsumad), klementiinid, vilkingid
		22.3 Sidrunid ja laimid
		22.4 Greibid
		22.5 Muud tsitrusviljad
	23	Muud parasvöötme puuviljad
		23.1 Papaiad
		23.2 Õunad
		23.3 Pirnid
		23.4 Küdooniad
		23.5 Aprikoosid
		23.6 Kirsid
		23.7 Virsikud, sealhulgas nektariinid
		23.8 Ploomid
		23.9 Laukaploomid
		23.10 Muud värsked marjad ja puuviljad
		23.101 Maasikad
		23.102 Vaarikad, murakad ja logani murakad
		23.103 Mustad, valged ja punased sõstrad ning tikrid
		23.104 Jõhvikad, mustikad ja teised marjad perekonnast *Vaccinium*
		23.105 Muud
		23.11 Jaanikaunad, sealhulgas jaanikaunaseemned
	24	Pähklid ja oliivid
		24.1 Oliivid
		24.2 Mandlid

▼B

		24.3 Sarapuupähklid 24.4 Kreeka pähklid 24.5 Kastanid 24.6 Pistaatsiapähklid 24.7 Muud
01.13	3	**Toorkohv, tee ja kakao**
	31	Kohvioad, röstimata, kofeiiniga
	32	Tee, roheline ja must
	33	Mate
	34	Kakaooad
01.13	4	**Vürtsid**
	41	Pipar, vanill, kaneel, nelk, muskaatpähkel
	42	Aniisi, tähtaniisi, apteegitilli, koriandri, köömne (ristköömne), või kadaka seemned
	43	Ingver, safran, aed-liivatee, loorberilehed
	44	Muud
01.13	5	**Vein isetoodetud viinamarjadest** [1]
	51	Viinamarjavirre 52.1 Kvaliteetvein 52.2 Lauavein 52.3 Muud
01.13	6	**Oliiviõli isetoodetud oliividest** [1]
	61	Töötlemata oliiviõli
	62	Rafineerimata oliiviõli
01.2		**Loomad, piim, sperma**
01.21		**Veise- ja piimakarjakasvatus**
01.21	1	**Veised**
	11	Täiskasvanud veised 11.1 Tõupuhtad aretusloomad 11.2 Muud
	12	Vasikad
01.21	2	**Lehmatoorpiim**
01.21	3	**Veisesperma**
01.22		**Lambad, kitsed ja hobuslased**
01.22	1	**Lambad, kitsed ja hobuslased**
	12	Lambad
	13	Kitsed
	14	Hobused, eeslid, muulad ja hobueeslid 14.1 Hobused 14.11 Tõupuhtad aretusloomad 14.12 Muud 14.2 Eeslid, muulad ja hobueeslid
01.22	2	**Lamba või kitse toorpiim**
	21	Lambapiim

▼B

	22	Kitsepiim
01.22	3	**Vill ja loomakarvad**
	31	Pesemata vill (pügatud vill)
	32	Muud liiki vill ja hobusejõhvid (jõhvid, nende jäätmed, vill ja loomakarv
01.23		**Sead**
01.23	1	**Sead**
	11	Tõupuhtad aretusloomad
	12	Muu 12.1 Muud kaaluga alla 50 kg 12.2 Muud kaaluga vähemalt 50 kg
01.24		**Kodulinnud ja munad**
01.24	1	**Kodulinnud**
	11	Kanad liigist *Gallus domesticus*, pardid, haned, kalkunid ja pärlkanad
	12	Muu
01.24	2	**Munad**
01.25		**Muud loomad**
01.25	1	**Muud elusloomad**
01.25	2	**Muud loomsed saadused**
	21	Naturaalne mesi
	22	Konnad ja teod (v.a meriteod) (1)
	23	Mujal liigitamata loomsed saadused (1)
	24	Siidiussikookonid (1)
	25	Muud loomade eritised (1)
01.25	3	**Nahk ja karusnahk** (1)
	31	Kasvatatud või püütud loomade (naaritsad, koprad, ondatrad, rebased) nahk
	32	Küüliku ja lambanahk
	33	Muu teiste loomade nahk
01.4		**Taime- ja loomakasvatust teenindavad tegevusalad, v.a veterinaaria** (1) Põllumajanduslik lepinguline töö, st töö, mida tavaliselt teostavad põllumajandusettevõtted. See hõlmab kündmist, niitmist, viljapeksu, tubaka kuivatamist, lambapügamist, loomade eest hoolitsemist ning uute istanduste rajamist tööettevõtjate või omanike poolt.
01.5		**Jahindus, karusnahatööndus ja ulukikasvatus ning neid teenindavad tegevusalad** (1)
02.01	41	**Taimset päritolu kaunistused** (1)
02.01	42	**Erinevad taimsed toormaterjalid (Taimsed materjalid, mida kasutatakse eelkõige punumiseks)** 42.1 Bambus 42.2 Rotangpalm 42.3 Muud (pilliroog, kõrkjad, pajuvitsad, raffia, kapok, taimne vill, luuasorgo, jne)

(1) Vt B osa.

▼B

B. **VÄLJAJÄETUD TOODETE LOETELU**

Vaatlusala määratlemiseks jäetakse järgmised rubriigid välja põllumajandussaaduste ja -toodete standardloetelust:

01.11	61	Töötlemata teraviljapõhk ja seemnekestad (1)
01.13	5	**Vein isetoodetud viinamarjadest** (2)
	51	Viinamarjavirre 52.1 Kvaliteetvein 52.2 Lauavein 52.3 Muud
01.13	6	**Oliiviõli isetoodetud oliividest** (2)
	61	Töötlemata oliiviõli
	62	Rafineerimata oliiviõli
01.25	2	**Muud loomsed saadused**
	22	Konnad ja teod (v.a meriteod)
	23	Mujal liigitamata loomsed saadused
	24	Siidiussikookonid
	25	Muud loomade eritised
01.25	3	**Toornahad ja karusnahad**
	31	Kasvatatud või püütud loomade (naaritsad, koprad, ondatrad, rebased, jne) nahk
	32	Küüliku ja lambanahk (3)
	33	Muu teiste loomade nahk
01.4		**Taime- ja loomakasvatust teenindavad tegevusalad, v.a veterinaaria**
01.5		**Jahindus, karusnahatööndus ja ulukikasvatus ning neid teenindavad tegevusalad**

Kõik loodusest kogutud saadused (4)

---

(1) Kuna põhitoode on hõlmatud.
(2) Kuna tootmise esimene etapp on hõlmatud.
(3) Kuna põhitoode on hõlmatud.
(4) Kuna neid ei koguta/koristata üldjuhul põllumajandusettevõtte poolt, ega kasvatata põllumajandusmaal ning seda ei ole võimalik statistiliselt hinnata.

▼M1

III LISA

MÄÄRATLUSTE LOETELUSSE LUBATAVATE ERANDITE LOETELU

a)	**Belgia**
L/8	Andmeid muu ettevõtluse kohta ei koguta ettevõtjate abikaasade puhul, kes põllumajandusettevõttes ei tööta.
b)	**Taani**
J/15	Kategooria “Munakanad” alla ei kuulu aretuskuked munakanade jaoks.
c)	**Saksamaa Liitvabariik**
G/6	Väljaspool metsi asuvad jõulupuud ja papliistandikud kuuluvad “Muude püsikultuuride” alla (G/6) ning seetõttu lisatakse need põllumajanduslike kõlvikute pindala hulka.
J/14	Nimetus “broiler” hõlmab aretuskukkesid munakanade jaoks ning seetõttu ei märgita neid kategooria (J/15) alla.
L/3	Teisi ettevõtja pereliikmeid, kes teevad põllumajandusettevõttes põllumajandustööd, kuid ei ela seal, käsitatakse “tööjõuks väljaspool perekonda” (L/4 – L/6).
d)	**Hispaania**
J/14	Nimetus “broiler” hõlmab aretuskukkesid munakanade jaoks ning neid ei liigitata tunnuse “munakanad” alla (J/15).
N/2	Niisutusmeetodid hõlmavad ka kasvuhoonetes ja koduaedades kasutatavaid meetodeid.
e)	**Prantsusmaa**
J/14	Käesolevasse kategooriasse kuuluvad aretuskuked broilerite jaoks.
f)	**Iirimaa**
J/9 a)	Käesolevasse kategooriasse ei kuulu tapalambad.
g)	**Itaalia**
J/16 b) ja c)	Haned kuuluvad kategooriasse J/16 b).
h)	**Madalmaad**
D/23, D/24, D/31, D/32, D/33	Käesolevatesse kategooriatesse kuuluvad ka seemned.
E	Koduaiad kuuluvad kategooria “Muu maa” (H) alla.
J/15	Kategooria “Munakanad” alla ei kuulu aretuskuked munakanade jaoks.
L/3	Perekonda kuuluvaks tööjõuks loetakse alati põllumajandusettevõttes põllumajandustööd tegevad ettevõtja lapsed. Ettevõtja ülejäänud pereliikmed, kes ei ela ettevõttes, kuid töötavad seal, loetakse siiski tööjõuks väljastpoolt perekonda (L/4–L6).
i)	**Portugal**
J/14	Käesolevasse kategooriasse kuuluvad broilerite aretuskuked.

▼M1

j)	**Austria**
L/3	Teisi ettevõtja pereliikmeid, kes teevad põllumajandusettevõttes põllumajandustööd, kuid ei ela seal, käsitatakse “töötajõuks väljaspool perekonda” (L/4 – L/6).
k)	**Soome**
H/2	Käesolevasse kategooriasse ei kuulu mittetootlik metsamaa ja -põõsad.
l)	**Rootsi**
H/2	Käesolevasse kategooriasse ei kuulu mittetootlik metsamaa ja -põõsad.
m)	**Ühendkuningriik**
E	Koduaiad kuuluvad kategooria “Muu maa” (H) alla.

▼M2

_____